Cena numeru 15 groszy

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

ILUSTROWANA

Dzisiejszy numer zawiera 12 stron

REPUBLIKA

ROK XVII. | ŁÓDŹ. CZWARTEK, 19 STYCZNIA 1939 R. | CENA NUMERU 15 GROSZY | № 19

Ministrowie angielscy pod ochroną policji

Nowe zamachy terorystyczne w różnych częściach kraju. — Pod Manchesterem znaleziono trzy worki naładowane dynamitem. — Obławy w miastach i portach

Akcją terorystów kierują czynniki zagraniczne

Londyn, 18 stycznia.

W pobliżu Manchesteru przypadkowy przechodzień znalazł dziś rano

TRZY WORKI Z DYNAMITEM I MATERIAŁAMI WYBUCHOWYMI,

ogólnej wagi około 60 kg.

Niebezpieczny ładunek leżał obok olbrzymiego masztu przewodów elektrycznych wysokiego napięcia nad brzegiem kanału przemysłowego pod Manchesterem.

Policja ustaliła, że

ŁADUNEK WYBUCHOWY POŁĄCZONY BYŁ JUŻ Z AUTOMATEM ZEGAROWYM,

nastawionym na godz. 6 rano. Jednakże zegar stanął o godz. 12.35 i tylko dlatego nie nastąpił niebywałej siły wybuch.

Zamachowcy mieli na celu przerwanie dopływu prądu wysokiego napięcia do Manchesteru oraz przez przewrócenie się masztu do kanału, zamknięcie na nim żeglugi.

Wykryty przedwcześnie ładunek dynamitowy pod Manchesterem

POSTAWIŁ NA NOGI POLICJĘ CAŁEJ ANGLII.

W dzielnicy rządowej Londynu przedsięwzięto szczególne środki ostrożności, by zapewnić bezpieczeństwo ministrom.

DO KAŻDEGO Z CZŁONKÓW RZĄDU W. BRYTANII PRZYDZIELONO SPECJALNĄ OCHRONĘ POLICYJNĄ.

Cała rezerwa policji angielskiej jest powołana do służby. Szczególnie pilnie strzeżony jest Liverpool.

Drogą radiową przesłano wszystkim placówkom policyjnym szczegółowy rysopis 7-miu terorystów irlandzkich, podejrzanych o organizowanie ostatnich zamachów.

Kilkuset urzędników policji dokonało ubiegłej nocy rewizyj domowych w dzielnicach londyńskich, zamieszkiwanych przez Irlandczyków.

Londyn, 18 stycznia.

W Manchesterze skazano dziś w związku z ostatnimi zamachami bombowymi, 7 osób na tydzień więzienia.

W posiadaniu skazanych policja znalazła materiały wybuchowe. Wszyscy oskarżeni zaprzeczali kategorycznie, jakoby mieli cokolwiek wspólnego z popełnionymi w ostatnich dniach zamachami.

Londyn, 18 stycznia.

Scotland Yard prowadzi na terenie całej Anglii energiczne śledztwo w sprawie zamachów bombowych, dokonanych na terenie miast angielskich.

Wszystkie porty, z których odchodzą statki do Irlandii są strzeżone, ażeby uniemożliwić sprawcom zamachu opuszczenie Anglii. Policja dokonała aresztowań w dzielnicach Londynu i Liverpoolu, zamieszkiwanych przez Irlandczyków.

W kołach politycznych jednak panuje przekonanie, że

POZA TERORYSTYCZNĄ ORGANIZACJĄ IRLANDZKĄ DZIAŁAJĄ CZYNNIKI ZAGRANICZNE, KTÓRE W TEN SPOSÓB CHCĄ WYTWORZYĆ PANIKĘ W SPOŁECZEŃSTWIE ANGIELSKIM,

zamiast paniki jednak wybuchy bomb poirytowały tylko tutejsze społeczeństwo.

KOŁA POLITYCZNE STWIERDZAJĄ, ŻE TE SAME RĘCE, KTÓRE DZIAŁAJĄ W ANGLII, POPCHNĘŁY RÓWNIEŻ ARABÓW DO AKTÓW TERORYSTYCZNYCH W PALESTYNIE.

Czy Francja otworzy granicę hiszpańską

i porzuci zasadę nieinterwencji? — Ciekawa debata w izbie deputowanych. — Rząd postawić ma kwestię zaufania

Paryż, 18 stycznia.

(Pat) Debata nad polityką zagraniczną stała się nieoczekiwanie wielkim dniem parlamentarnym z powodu niezwykle interesującej polemiki pomiędzy b. premierem i ministrem spraw zagr. Flandinem a b. premierem Blumem.

Flandin w półtoragodzinnym przemówieniu bronił nie tylko nieinterwencji, lecz w ogóle polityki neutralności Francji wobec wewnętrznych zagadnień hiszpańskich, wskazując na niebezpieczeństwa wojny w razie udzielenia przez Francję pomocy stronie republikańskiej.

Premier Blum za zgodą Flandina przerwał mu jego przemówienie, oświadczając, iż podstawą polityki nieinterwencji jest wzajemność. Wobec bezustannego łamania polityki nieinterwencji Francja ma prawo odzyskać całkowicie swobodę co do decyzji w sprawie dalszego stosowania polityki nieinterwencji.

Zarówno Flandin, jak i b. premier Blum oświadczył, że jest rzeczą konieczną, ażeby obecna debata w izbie deputowanych doprowadziła do wniosków jasnych i wyraźnych, któreby nie pozostawiały żadnych wątpliwości co do linii politycznej, jaką rząd powinien zastosować.

Przemówienie Flandina było oklaskiwane na prawicy i w centrum, natomiast skrajna lewica, a nawet część kół radykalnych manifestowała pod koniec okrzykami oburzenia. Blum był oklaskiwany nie tylko na skrajnej lewicy, ale i częściowo przez radykałów, którzy na t. zw. małym kongresie partyjnym powzięli rezolucję, wzywającą rząd do poddania ponownemu rozważaniu i ewentualnej rewizji polityki nieinterwencji. Lewica zgotowała po przemówieniu Blumowi gorącą owację.

W kołach parlamentarnych po przemówieniu p. Bluma i p. Flandina oczekują, że pod koniec debaty po przemówieniu ministra spraw zagranicznych p. Bonneta i ewentualnie po interwencji premiera, zgłoszone będą dwie albo trzy rezolucje lub formuły przejścia do porządku dziennego.

Rezolucja lewicy domagać się będzie kategorycznego otwarcia granicy francusko - hiszpańskiej dla dostaw nie tylko żywności, lecz i broni do Hiszpanii rządowej. Rezolucja, projektowana z kół p. Flandina, domagać się będzie jak najściślejszego utrzymania przez Francję neutralności wobec wydarzeń hiszpańskich, które p. Flandin traktuje jako wydarzenia czysto wewnętrzno-hiszpańskie.

Prawdopodobnie obok tych rezolucyj zgłoszony będzie jeszcze inny wniosek kół radykalnych, uzgodniony z rządem, z którym rząd wiąże kwestię zaufania. Wniosek ten będzie usiłował wytknąć linię pośrednią pomiędzy stanowiskiem Flandina i Lewicy.

W środę przed południem odbyło się posiedzenie rady ministrów, które po wysłuchaniu informacyj, przywiezionych z Genewy przez min. Bonneta poświęcone było głównie sprecyzowaniu stanowiska rządu francuskiego w zagadnieniach hiszpańskich.

W kuluarach parlamentarnych oczekują zakończenia debaty i głosowania nad wnioskami w piątek wieczorem lub nawet w nocy z piątku na sobotę. Wobec wielkiej roli, jaką w tej debacie zaczęła odgrywać sprawa hiszpańska, należy się liczyć z tym, że w przemówieniu min. spraw zagr. odegra ona rolę naczelną, odsuwając na bok wszystkie inne zagadnienia, poprzednio poruszone w dyskusji.

Anglia nie zmieni swej polityki w sprawie Hiszpanii

Odpowiedź Chamberlaina na list szefa opozycji Attlee

Londyn, 18 stycznia.

(PAT) Przywódca Labour Party Attlee wystosował do premiera Chamberlaina pismo w którym „z uwagi na poważną sytuację w Hiszpanii" prosi o natychmiastowe zwołanie parlamentu.

Premier Chamberlain w odpowiedzi na ten list pisze, iż zniesienie embargo na broń i amunicję dla rządu hiszpańskiego, zdaniem rządu brytyjskiego, w sposób nieunikniony doprowadziłoby do rozszerzenia się konfliktu z konsekwencjami, trudnymi do przewidzenia, ale które byłyby niewątpliwie bardzo poważne.

Rząd nie jest skłonny do powzięcia podobnej decyzji i w tych okolicznościach nie widzi żadnych korzyści w przyśpieszaniu daty zwołania parlamentu.

Chamberlain w liście swym dodaje, iż w chwili obecnej nie widzi możności zorganizowania dostawy żywności dla Hiszpanii republikańskiej na podstawie współpracy międzynarodowej.

Rząd brytyjski w dalszym ciągu pilnie śledzi rozwój sytuacji w Hiszpanii— kończy Chamberlain — i gdyby tego wymagały okoliczności, nie będzie się wahał zalecić zwołania ciał ustawodawczych.

Rady gabinetowe w Paryżu i Londynie

Omawiano sytuację międzynarodową

Paryż, 18 stycznia.

(Pat) Dziś rano odbyło się pod przewodnictwem prem. Lebruna posiedzenie rady gabinetowej, na którym min. Bonnet omówił sytuację międzynarodową.

***

Londyn, 18 stycznia.

(Pat) Dziś w południe odbyło się posiedzenie gabinetu pod przewodnictwem prem. Chamberlaina.

W londyńskich kołach politycznych twierdzą, że na posiedzeniu tym Chamberlain złożył sprawozdanie ze swej podróży do Rzymu, zaś min. Halifax z rozmowy, przeprowadzonej w Genewie z min. Bonnetem.

Debata ukraińska w Senacie

Sen. Tworydło domaga się utworzenia odrębnego ministerstwa dla spraw ukraińskich Czy rząd opracuje projekt nowej ordynacji wyborczej? — Obrady komisji budżetowej

WARSZAWA, 18 stycznia.

(PAT) Dzisiejsze obrady senackiej komisji budżetowej poświęcono rozpatrzeniu preliminarza prezydium rady ministrów. W obradach poza członkami komisji wzięli udział prezes rady ministrów gen. Sławoj-Składkowski, prezes N.T.A. dr. Hełczyński, dyrektor Funduszu Kultury Narodowej Michalski oraz wyżsi urzędnicy.

Referent budżetu prezydium rady ministrów sen. Bisping wymienił na wstępie najważniejsze problemy, z którymi Państwo się zetknęło w ubiegłym roku, a więc

SPRAWĘ LITEWSKĄ, SPRAWĘ ZAOLZIA, WYBORY DO SEJMU I SENATU, WYBORY SAMORZĄDOWE, SZYBKIE TEMPO REALIZACJI OBRONNOŚCI PAŃSTWA I PROBEMY NARODOWOŚCIOWE.

Wykonać te zadania mógł tylko aparat państwowy doświadczony i zgrany i tu bezstronnie uznać należy, że w chwilach najcięższych

MASZYNA PAŃSTWOWA PRACOWAŁA SPRAWNIE.

Po referacie sen. Bispinga wywiązała się dłuższa dyskusja, w której m. inn. zabrał głos sen. Tworydło (Ukrainiec), który poruszył

KWESTIĘ UKRAIŃSKĄ W POLSCE.

Na drodze do współżycia polsko - ukraińskiego jest wiele przeszkód. Mówca wymienia tylko niektóre z nich, jak tworzenie na nowo szlachty na wsi, sprawę parcelacji, fakt, że nie ma szkół ukraińskich i nauczycieli ukraińskich, że nie ma prawie ukraińskich urzędników państwowych.

Zdaniem mówcy, wyjściem z tej sytuacji byłaby autonomia terytorialna. Niestety p. marszałek sejmu nie przyjął odnośnego wniosku w sejmie. Koniecznym jest przynajmniej stworzenie przy prezydium rady ministrów osobnego urzędu do spraw ukraińskich. Stworzenie

MINISTERSTWA DLA SPRAW UKRAIŃSKICH

byłoby zaczątkiem likwidacji tych wszystkich nieporozumień, jakie istnieją. Byłoby to wyjściem z martwego punktu i stworzeniem takiego spółżycia, które mogłoby być korzystnie dla Państwa Polskiego.

Sen. Dębski odpowiadając sen. Tworydło stwierdza, iż

OBECNA GRANICA STANOWI MINIMUM SPRAWIEDLIWOŚCI DLA POLSKI

i że stabilizacja obecnych stosunków terytorialnych musi być na zawsze punktem wyjścia w stosunkach polsko - ukraińskich.

Poza tym sen. Dębski poruszył sprawę zmiany ordynacji wyborczej. Zdaniem mówcy, rząd winien dać szerszy wyraz swego zaufania dla społeczeństwa, które specjalnie w swoich dołach dojrzało już do idei zjednoczenia. Wykonanie orędzia Prezydenta winno mieć najszersze konsekwencje, przede wszystkim w dziedzinie uchwalenia

NOWEJ ORDYNACJI WYBORCZEJ.

Mówca uważa, że prócz inicjatywy, jaką obecnie rozwija OZN.,

WINIEN BYĆ ZGŁOSZONY PROJEKT RZĄDOWY ORDYNACJI.

Z sen. Tworydło polemizuje również sen. Semkowicz, który twierdzi, iż nie można Polsce zarzucić braku tolerancji wobec mniejszości narodowych.

Zdaniem mówcy, Polska ma dziś największy w Europie odsetek ludności żydowskiej. Dzięki również tej tolerancji ludność ukraińska doszła w ciągu 20 lat Niepodległości Polski do niebywałego rozkwitu kulturalnego i gospodarczego.

Należałoby zapytać posłów i senatorów ukraińskich, co zrobili w kierunku normalizacji stosunków polsko - ruskich, dlaczego nie starają się wpłynąć na ziomków swych z pod znaku O.U.N., aby nie szerzyli zamętu wśród spokojnej ludności ruskiej jak i polskiej.

Z kolei sen. Tworydło zabiera ponownie głos, stwierdzając, iż jest zasadniczo przeciwnikiem bolszewizmu i uważa go za areligijny, zwraca jednak uwagę, ile w Rosji Sowieckiej jest radiowych inauguracyj w języku ukraińskim, ile jest szkół ukraińskich od najniższych do najwyższych. Życie ukraińskie pulsuje tam w pełnym słowa znaczeniu i tam tworzy się państwo ukraińskie. Mówca wyraża przekonanie, że nie będzie to państwo bolszewickie, bolszewizm bowiem nie odpowiada narodowi ukraińskiemu.

Pod koniec posiedzenia zabrał głos prem. Składkowski, którego przemówienie podajemy poniżej.

ODPOWIEDZ PREMIERA GEN. SKŁADKOWSKIEGO

na wywody senatorów podczas dyskusji budżetowej. — Rząd uważa nową ordynację wyborczą za bardzo ważną dla przyszłości Państwa

Warszawa, 18 stycznia

(Pat) Podczas obrad senackiej komisji budżetowej, premier gen. Sławoj-Składkowski wygłosił następujące przemówienie:

Wysoka Komisjo,

Pan referent senator Bisping podał nam wyczerpujące studium krytyczne zasad rządzenia w Polsce. Rzecz bardzo pożądana i bardzo na czasie. Podając to studium, był łaskaw wyrazić się, że w ciągu ostatniego roku administracja w wyjątkowych dla Państwa wypadkach stanęła na wysokości zadania. Jest to dla administracji rzecz niezwykle ważna usłyszeć od wybranego w wysokiej komisji pana senatora - referenta tego rodzaju opinię, którą wysoka komisja dziś zaakceptowała.

Jest to dla nas ważne — od najwyższego do najniższego funkcjonariusza państwowego. Ta jednak zasługa nasza, jak już podnosili panowie senatorowie, powstała głównie stąd, że byliśmy wyniesieni ogólnym nastrojem Narodu. Ta zdolność naszego Narodu, którą po śmierci Komendanta utwierdziliśmy w sobie, polegająca na tym, że w krytycznym momencie zapominamy o wielkości ofiar, a pamiętamy o wielkości zadania, ta cecha jest naszą wielką siłą, z którą wszyscy w świecie muszą się liczyć.

Administracja, która pochodzi ze społeczeństwa, na szczęście odpowiedziała temu nastrojowi Narodu. Ta pochwała, którą dziś otrzymujemy, będzie wielkim bodźcem w tym kierunku, ażeby administracja wyzbyła się swych wad. W pierwszym rzędzie musimy wyrobić w sobie większą zdolność do ochoczej, codziennej pracy, do ochoczego

OBSŁUŻENIA MAŁEGO CZŁOWIEKA

Pod wpływem tej pochwały będziemy dążyli do tego i na pewno jestem tu przedstawicielem wszystkich pracowników państwowych, mówiąc, że będziemy dążyli do sprawy, która nam się wydaje dziś może bardzo daleka, będziemy dążyli do tego, ażeby wytworzyć życzliwe promieniowanie okienka urzędnika na interesanta.

Przechodzę do drugiego punktu do

ODZNACZEŃ

które częściowo krytykował senator Bisping w sposób zresztą bardzo życzliwy. Przy tych odznaczeniach — nie będę powtarzał tego, co już nieraz mówiłem, chcę tylko zreasumować. Oparłem się na charakterze Polaka, oparłem się na tym, że my potrzebujemy pewnej podnięty co jakiś czas i, że taka podnieta jest niewspółmiernie opłacająca się Państwu i społeczeństwu. Podczas, gdy „Polonia Restituta" jest odznaczeniem, związanym z wyjątkowymi okolicznościami, to Krzyż Zasługi jest wyrazem zasługi, która może być w każdym środowisku. Tymczasem okazało się, że w tysiąc pięciuset kilkudziesięciu gminach nie było ani jednego zasłużonego człowieka.

SEN. MALSKI: — Starostowie nie znaleźli!

— Tak, rzeczywiście w myśl orzeczenia wojewodów i starostów tysiąc pięciuset kilkudziesięciu gminach nie było człowieka zasłużonego. Powiedziałem wówczas. Macie po dwóch zasłużonych ludzi znaleźć w każdej gminie i przedstawić ich do odznaczenia. Czy miałem prawo tak powiedzieć?

SEN. MALSKI: — Racja!

— Miałem prawo. Kiedy wyjeżdżam na jeden dzień na inspekcję, zawsze w terenie znajduję kilkunastu zasłużonych, godnych odznaczenia obywateli. Pytam się bowiem, przejeżdżając, kto podjął myśl budowy szkoły w tej wsi i kto należał do komitetu budowy. Gdy widzę budującą się drogę, albo most, pytam o ludzi, którzy szarwarkiem przyczynili się do tego. I dlatego powiedziałem: Macie tych zasłużonych mi znaleźć.

Obecnie jest po dwóch zasłużonych w każdej gminie w tym roku. Teraz powiedziałem, że na przyszły rok może być ich więcej, tylko trzeba umieć znaleźć. Bojąc się inflacji odznaczeń i żeby nie było tak, że górą chodzą, powiedziałem: Jeżeli chcecie odznaczyć jednego obywatela Złotym Krzyżem, to musicie znaleźć pięciu do srebrnego, a dziesięciu do brązowego. Wtedy mam pewność, że jeżeli jest pewna inflacja tych odznaczeń, to od dołu, a nie od góry.

Oczywiście pan senator referent ma rację, jeżeli doprowadzimy do tego, że jeden na trzystu ludzi ma Krzyż Zasługi, to będziemy wiedzieli, że większość ludzi, która coś zrobiła, jest z Państwem związana.

ODZNACZENIA TE SĄ DAWANE BEZ RÓŻNICY NARODOWOŚCI I WYZNANIA.

Oczywiście przekorny duch Polaka sprawił, że zaczęto pisać o inflacji odznaczeń. W paru wypadkach naturalnie, gdy chodziło o ludzi rzeczywiście zasłużonych, zrobiłem podstępny czyn, odznaczyłem tego, który o tej inflacji pisał... Natychmiast zamilkł.

GŁOS: — Może on dostał „Polonia Restituta"?

— Co on dostał to jest tajemnicą między nim a mną, robiłem to tak, ażeby było celowe i połączone z zasługą dla Państwa.

Proszę Wysokiej Komisji! Senator Jędrusik kusił mnie, mówił tak: Jesteś oto premierem, to powiedz coś zrobił / powiedz co myślisz, czy zamierzasz zrobić

EWENTUALNĄ POPRAWĘ BYTU URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH.

Ja na to kuszenie nie mogę pójść, bo za wyrazami tutaj dziesiątki milionów złotych się toczy. Więc gdybym chciał zrobić tak lekkomyślnie, toby pan pomyślał o mnie, że jak mnie nacisnąć, to daję odrazu większe ustępstwa. Więc odpowiem tylko, że to, co mówiłem do urzędników państwowych, przejawia się w awansach. Dnia 31 grudnia 1936 r. awansowało 17.000 funkcjonariuszów państwowych, od grudnia 1937 r. do 1 kwietnia 1938 r. awansowało 44.000, a obecnego roku ma awansować 35,000 — razem za czasów mego urzędowania awansowało 96.000 funkcjonariuszów państwowych, czyli poprawiłem ich byt w tych ramach, w jakich mogłem. Poza tym awansowało 6800 nauczycieli na dzień 1 stycznia 1937 r., 1 stycznia 1938 r. — 11.000 i 1 stycznia 1939 r. — 10.000 nauczycieli — razem 28.000 nauczycieli. Poza tym dokonałem stabilizacji 13,000, to znaczy PODWYŻSZYŁEM POZIOM ŻYCIA RAZEM DO 138.000, CZYLI 36 PROC. URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH ZA MOICH CZASÓW OTRZYMAŁO POPRAWĘ BYTU.

Oto, co mogłem zrobić razem z panem wice premierem. Na resztę pytań pan wicepremier panom senatorom odpowie dlatego, że dzisiaj byłoby przedwcześnie szereg rzeczy stwierdzać na pewno.

Pan senator Skoczylas był łaskaw wygłosić przemówienie o ideale urzędnika. No, powinien być fachowy, powinien brać na siebie odpowiedzialność.

DOBRA BIUROKRACJA POWINNA WSZYSTKIE SPRAWY ZAŁATWIAĆ SZYBKO.

Dążymy do tego. Co do życiowości, powiem panu senatorowi, że dużo zależy od tego, jak można petenta załatwić. Gdy — pozytywnie to powie, że załatwienie jest życiowe, a jak się go nie załatwi, to nieżyciowe. Życiowość to zmienna rzecz, to jest zagadnienie.

Pan senator Miklaszewski był łaskaw powiedzieć, że niska jest bardzo płaca naukowa w porównaniu z przemysłem i wskutek tego do przemysłu ludzie uciekają. To jest jednak w tej chwili

ZJAWISKO NIEZWYKLE POMYŚLNE.

Są momenty, kiedy praca w urzędach państwowych popłaca i to się dzieje wtedy, kiedy jest zanik przemysłu i rolnictwa. A są momenty, kiedy rolnictwo i przemysł budzą się i w tym momencie wszyscy najzdolniejsi ludzie tam uciekają. I chwała Bogu. Oczywiście, jeżeli to się ustabilizuje, to podniesie się ogólny poziom życia i na tym tle będzie można dać większe pobory i naukowcom i urzędnikom.

Pan senator Dębski był łaskaw z właściwą sobie otwartością a jednak delikatnie, dotknąć sprawy

ZMIANY ORDYNACJI WYBORCZEJ I EWENTUALNEJ INICJATYWY RZĄDU W TEJ SPRAWIE.

Przyznam się, że gdyby to było za starej konstytucji, to byłbym w dużym kłopocie, jako szef rządu wobec takiej zachęty. Jak się wtedy bowiem sprawa przedstawiała? Wtedy mogło iść o to, kto lepszy, kto pierwszy wystąpi z taką inicjatywą: rząd, czy parlament? Jeżeli rząd nie wystąpił, to znaczy, że jednak ten rząd jest ospały pod tym względem — nie dokonał tych rzeczy, albo dlatego, że boi się, albo w ogóle jest danej sprawie przeciwny. Tymczasem teraz wobec zasad nowej konstytucji, tego zagadnienia wcale nie ma.

NIE MA ŻADNYCH KONKURENCJI MIĘDZY RZĄDEM I SEJMEM. Pan Prezydent Rzeczypospolitej, pod którego zwierzchnictwem pozostaje i rząd i izby ustawodawcze, harmonizuje ich działania. W zarządzeniu swym o rozwiązaniu poprzedniego sejmu i senatu Pan Prezydent był łaskaw napisać: „Od nowych izb ustawodawczych oczekiwać będę zajęcia stanowiska w sprawie ordynacyj wyborczych do sejmu i senatu". Jeżeli chodzi o stanowisko rządu, mogę pana senatora zapewnić, że

RZĄD TĘ SPRAWĘ DOCENIA I UWAŻA JĄ ZA BARDZO WAŻNĄ DLA PRZYSZŁOŚCI PAŃSTWA POLSKIEGO.

Polskie Radio w ogniu dyskusji sejmowej

Pos. Sommerstein zarzuca Polskiemu Radiu, że stało się instrumentem akcji antyżydowskiej. — Przebieg wczorajszych obrad sejmowej komisji budżetowej

WARSZAWA, 18 stycznia.

(PAT). Na dzisiejszym posiedzeniu sejmowej komisji budżetowej, przed dalszą rozprawą budżetową pos. Głowacki referował

PROJEKT USTAWY O DODATKOWYCH KREDYTACH NA R. 1938/39.

Projekt rządowy zawiera zwiększenie kredytów o 16.955.000 zł. Zwiększenia te są złączone z wielkimi wydarzeniami w dziedzinie międzynarodowej, a więc z zawarciem przyjaznych stosunków dyplomatycznych z Litwą i z przyłączeniem Zaolzia do Rzeczypospolitej. Prócz tego jest jeszcze pozycja 180.000 zł. na zakupno parceli obok gmachu ambasady polskiej w Berlinie.

W głosowaniu przyjęto projekt rządowy z poprawkami referenta.

Z kolei komisja przystąpiła do debaty nad

budżetem ministerstwa poczt i telegrafów

Sprawozdawca pos. Sanojca wskazał, że według planu finansowo - gospodarczego przedsiębiorstwo „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" przewiduje wpływy w wysokości 237 milionów, a wydatki 211 milionów.

W dyskusji, zabrał m. inn. głos pos. Żenczykowski, który wystąpił przeciwko faktowi, iż 90% firm sprzedających radioodbiorniki w Polsce — to firmy żydowskie.

W roku ub. w bardzo dużym stopniu zostały zmniejszone bezpośrednie wpływy Żydów na mikrofon. Akcja ta dalej trwa i mówca domaga się jej wzmocnienia.

Pos. Żenczykowski występuje również przeciwko temu, iż płyty wypożyczane są z firm żydowskich, i zapytuje, czy prawdą jest, że urzędnik „Polskiego Radia", który ma wpływ na zakup, jest stałym współpracownikiem żydowskiej firmy.

Ponadto mówca protestuje przeciwko temu, że „Radio Polskie" oddaje na usługi swój mikrofon „Radioinformatorowi". „Radioinformator" zaś wydaje czasopismo, na którego czele stoi Dawid Frydman, syn Arona i Blumy.

Polskie Radio i Żydzi

Pos. Żenczykowskiemu odpowiadał pos. Sommerstein, który stwierdza, iż pos. Żenczykowski prześcignął nawet pos. Budzyńskiego, bo sięgnął aż do genealogii ludzi mających stosunki handlowe z radiem.

Polityka „Polskiego Radia" ma dwa aspekty: Jeden, to sprawa

USUWANIA SIŁ ARTYSTYCZNYCH, ŻYDOWSKICH Z „POLSKIEGO RADIA".

Mówca nie widzi żadnego związku między zatrudnieniem żydowskich sił artystycznych, a ogólnym poziomem Radia i spełnieniem przezeń swej roli. — Rzeczowo biorąc, chodzi o właściwy poziom produkcji, ale kto ją wykonuje, lub jakie ma wyznanie i narodowość — nie ma żadnego znaczenia.

„Polskie Radio jest przedsiebiorstwem państwowym. Wszyscy obywatele, mający odpowiednie kwalifikacje mają prawo ubiegać się o zatrudnienie w nim. Tymczasem ub. roku

USUNIĘTO DWIE BARDZO WYBITNE SIŁY ARTYSTYCZNE.

Jedna z nich została wyróżniona przez pewne koło pułkowe pamiątkowym pucharem. Wartość artystyczna tych sił przeważnie laureatów konkursów międzynarodowych, nie ulega dla nikogo wątpliwości. Reklamujemy więc nasze prawo, aby siły artystyczne bez względu na pochodzenie i wyznanie były zatrudniane w przedsiębiorstwie ogólnopaństwowym, jakim jest Radio.

Polskie Radio powinno kształtować opinię społeczną w duchu konstytucji i nie może prowadzić żadnej akcji, któraby z tym duchem stała w sprzeczności. Tymczasem służy ono niekiedy jako

INSTRUMENT AKCJI ANTYŻYDOWSKIEJ.

(Głosy: — Dowody) — Naprz. referat zeszłoroczny p. Katelbacha i in.

Protest pos. Sommersteina

Radio nie dopuszcza jednak do polemiki. Z jednej strony dopuszcza napaści z drugiej nie daje możliwości do obrony. Po jednej z takich pogadanek w dniu 17 grudnia ub roku zgłosiło protest nie tylko społeczeństwo żydowskie, ale i grono Polaków, które wystąpiło z listem otwartym.

— JESTEŚMY Z TEJ SAMEJ GLINY I MAMY TAKIE SAME UCZUCIA HONORU I GODNOŚCI WŁASNEJ I TAK SAMO ODCZUWAMY WSZYSTKIE OBELGI, JAK ODCZUWAŁ JE KIEDYŚ NARÓD POLSKI, KIEDY URAŻANY BYŁ PRZEZ ZABORCOW W SWOICH UCZUCIACH. PROTESTUJEMY WIĘC PRZECIWKO TAKIM POGADANKOM, JAK NAPRZ. Z PRZASNYSZA, GDZIE PRELEGENT MÓWIŁ, ŻE JEDYNĄ PIĘKNA RZECZĄ W TYM MIEŚCIE BYŁ PLAKAT, NAWOŁUJĄCY DO NIE KUPOWANIA U ŻYDÓW.

— Wartoby obliczyć również „zażydzenie" Radia nie tylko od strony mikrofonu, ale i od strony abonentów. Ilość Żydów wśród abonentów miejskich wynosi conajmniej 25 proc. Czy jest możliwe dla społeczeństwa żydowskiego, aby ono spokojnie słuchało radia, z którego płyną nań obelgi?

Na zakończenie mówca prosi p. ministra, aby wejrzał w te sprawy, aby Radio nie było źródłem ataków na społeczeństwo żydowskie, aby i na tym polu respektowane były w pełni przepisy konstytucji.

Na zakończenie dyskusji zabrał głos p. minister poczt i telegrafów Kaliński, który w dłuższym przemówieniu odpowiadał na wywody posłów.

W toku obrad zabrał również głos dyrektor naczelny Polskiego Radia p. Libicki.

Jeszcze jeden projekt „rozwiązania" kwestii żydowskiej

Pos. Kieńć chce pozbawić Żydów obywatelstwa i „zmusić ich" do emigracji

Warszawa, 18 stycznia.

Pos. Benedykt Kieńć, należący do Związku Młodej Polski, złożył w klubie parlamentarnym OZN opracowany przez siebie projekt ustawy o „uregulowaniu stosunku osób narodowości żydowskiej do Państwa Polskiego".

Projekt ma oczywiście na celu tworzenie konkurencji znanemu już projektowi pos. Stocha, dotąd sejmowi jeszcze nie przedłożonego.

Według projektu ustawy pos. Kieńcia, w zasadzie

OSOBY NARODOWOŚCI ŻYDOWSKIEJ BYŁYBY POZBAWIONE OBYWATELSTWA POLSKIEGO I UZNANE ZA BEZPAŃSTWOWE.

Przepis ten tylko nie znalazłby zastosowania do osób, które:

a) przyjęły wyznanie rzym.-kat. przed dniem 30 września 1921 roku, a działalnością stwierdziły łączność z Narodem Polskim.

b) Odznaczonych orderem Virtuti Militari, Krzyżem Niepodległości z Mieczami i Krzyżem Walecznych.

„Na czas aż do wyemigrowania z Polski" — przepisy ustawy pos. Kieńcia odnosiłyby się do osób narodowości żydowskiej, które przebywały na terytorium Polski w czasie od 11 listopada 1918 roku do 15 sierpnia 1920 r. Te osoby byłyby „czasowo przynależne do Państwa Polskiego".

Według projektu pos. Kieńcia osobą narodowości żydowskiej jest osoba, która się sama do tego przyznaje, osoba należąca do wyznania mojżeszowego i osoba pochodząca od ojca lub matki narodowości żydowskiej lub wyznania mojżeszowego.

Wyjście za mąż lub ożenek z Polakiem nie nadawałoby stałej przynależności do Państwa Polskiego.

OSOBY NARODOWOŚCI ŻYDOWSKIEJ POZBAWIONE PRAW OBYWATELSKICH MUSIAŁYBY JEDYNIE ZAJĄĆ SIĘ OPUSZCZENIEM KRAJU I TO W CZASIE NAJKRÓTSZYM.

Osoby „chwilowo przynależne do Państwa Polskiego nie miałyby szeregu praw obywatelskich, oraz prawa wykonywania szeregu zawodów".

W szczególności osoby takie nie miałyby prawa głosu do ciał ustawodawczych, do samorządu wszelkiego rodzaju, dalej nie miałyby prawa odbywania służby wojskowej, a jedynie zastępczej służby pracy, nie mogłyby uczęszczać do żadnych szkół polskich oraz nie miałyby prawa wykonywania zawodu nauczycielskiego, dziennikarskiego, aktorskiego, nie miałyby prawa udzielania porad lekarskich obywatelom polskim, nie miałyby prawa kierowania bankami, zakładami przemysłowymi i hndlowymi, poza tym byłyby ograniczone w bardzo wielkim zakresie w sprawie własności nieruchomej.

Dalej pos. Kieńć przewiduje, iż

PRZEDSIĘBIORSTWA ŻYDOWSKIE MOGŁYBY ZATRUDNIAĆ TYLKO OBYWATELI POLSKICH.

Żadne instytucje publiczne żydowskie nie mogłyby korzystać z funduszów publicznych. Pos. Kieńć proponuje dalej w swoim projekcie ustawodawczym utworzenie specjalnego funduszu emigracyjnego, z którego miałaby być finansowana emigracja „tymczasowo przynależnych do Państwa Polskiego".

NA FUNDUSZ EMIGRACYJNY PŁACIŁYBY DANINY W WYSOKOŚCI OD 20 DO 50 PROC. WARTOŚCI SWEGO MIENIA WSZYSTKIE OSOBY NARODOWOŚCI ŻYDOWSKIEJ,

posiadające mienie wartości ponad 500 zł. W tym celu wszyscy Żydzi musieliby zgłosić w urzędach skarbowych wartość całego swego majątku.

Rzecz prosta, iż sprzeczność projektu pos. Kieńcia z postanowieniami konstytucji jest oczywista.

Milionowy abonent Polskiego Radia

Jest nim wójt p. Czesław Nowak. — Łodzianka p. Sobczyńska zdobyła premię w wys. tysiąca zł.

Warszawa, 18 stycznia.

(PAT) Oczekiwany od dłuższego czasu fakt osiągnięcia cyfry miliona radioabonentów w Polsce już nastąpił. Na podstawie kartotek agencji radiofonicznej, rejestrującej wszystkich radioabonentów na terenie całego państwa, ustalono protokularnie, że cyfra abonentów radiowych w Polsce przekroczyła milion.

Abonentem numer milion jest wójt gminy zbiorowej Drohomirczany w powiecie stanisławowskim, p. Czesław Nowak, zgłoszony w ag. pocztowej Łysiei.

Zgodnie z zapowiedzią, p. Czesław Nowak otrzymuje od Polskiego Radia jako milionowy abonent premię w wysokości 4 tys. zł.

Pierwszą osobą, która rozpoczęła marsz do drugiego miliona radioabonentów polskich jest p. Stanisław Lipowski, z zawodu nauczyciel, zamieszkały w Kamienicy Kościelnej w pow. wołkowyskim.

P. Stanisław Lipowski otrzymuje premię w wysokości tysiąca zł.

Drugim sąsiadem milionowego abonenta jest pani Wacława Sobczyńska, robotnica, zamieszkała w Łodzi, zarejestrowana jako abonent nr. 999.999. Otrzymuje ona również premię 1.000 zł.

Zapowiadane przez Polskie Radio nagrody dla najstarszych abonentów ogłoszone będą w dniach najbliższych.

Otwarcie sejmu słowackiego

odbyło się wczoraj w Bratysławie

Bratysława, 18 stycznia.

(PAT) Dzisiaj w Bratysławie została otwarta pierwsza sesja sejmu słowackiego. Obecni byli wszyscy członkowie rządu słowackiego z premierem Tiso, premier rządu praskiego Beran, marszałek senatu praskiego Soukup i t. d.

Otwarcia sejmu dokonał najstarszy wiekiem poseł ks. kanonik dr. Buday, który wygłosił dłuższe przemówienie. Pierwsze posiedzenie sejmu zakończyło się wyborem członków czterech komisyj sejmowych.

Reflektorem po prasie

Akty sabotażu

Cały świat poruszony jest aktami sabotażu w Anglii. Mówi się o terorystach irlandzkich, ale myśli się również o tym, że może to ktoś inny jest sprawcą... „Kurier Warszawski" donosi z Londynu:

Nagła epidemia aktów sabotażu ze strony republikanów irlandzkich wywołała głęboką irytację opinii angielskiej. Koła polityczne zastanawiają się nad celem tej akcji, która jest zbyt naiwnie pomyślana, by mogła być brana poważnie. Panuje tu przekonanie, że tajna organizacja irlandzka działa pod wpływem i przy poparciu jakiegoś obcego mocarstwa, podobnie jak akcja terorystyczna Arabów w Palestynie w nadziei, że w obecnej krytycznej sytuacji w Europie Zachodniej nawet stosunkowo niegroźne akty terorystyczne na terytorium Anglii mogą wpłynąć demoralizująco na nastroje szerokich mas ludności.

Wydaje się, że ludzie, którzy tak sądzą, słabo znają charakter narodowy Anglików. A może właśnie odwrotnie — akty sabotażu podniosą nastroje b o j o w e w Anglii?...

Oni plują na Francję...

Dziennik włoski „Tevere" ogłosił niedawno artykuł p. t. „Plujemy na Francję". Oto niektóre ustępy:

„My Włosi możemy napluć w twarz Francuzom, wszystkich obywatelom tej ohydnej Republiki bez wyjątku z następujących powodów:

1) Udowodniliśmy nieraz Francuzom, że zawdzięczają Włochom i wyłącznie Włochom swoje ocalenie w czasie wielkiej wojny, że zawdzięczają im bezpieczeństwo swojej stolicy, opuszczonej tchórzliwie na pierwszy odgłos strzałów przez tchórzy, noszących miano rządu. Gdyby nie pomoc Włochów Francja byłaby zajęta w ciągu dwuch miesięcy przez wojska niemieckie.

2) Ponieważ Francuzi wiedzą, że Napoleon był Włochem, który zrobił z Francji kolonię włoską, ale myślał jedynie o tym, aby z Włoch zrobić królestwo. Najlepszym dowodem jest, że najcenniejszą perłą swojej korony, koronę króla Rzymu, oddał swojemu synowi. Francuzi zdaje się zapomnieli o tym i należy wielokrotnie napluć im w twarz, aby odświeżyć ich pamięć.

3) Ponieważ wartość żołnierzy włoskich jest znana całemu światu, a świadczą o niej zwłoki poległych, które spoczywają w nikczemnej ziemi francuskiej pod Bigny.

4) Ponieważ na podstawie ścisłego rachunku jedno splunięcie włoskie ma większą wartość od obywatela francuskiego, dla którego jest przeznaczone. A wogóle Trzecia Republika Francuska nie zasługuje na włoskie splunięcie".

Prasa francuska drukuje powyższe „deklaracje" bez komentarzy...

Rokowania o Żydów, zamieszkałych w Niemczech

„Wieczór Warszawski" dowiaduje się, że

Niemcy chcą zapłacić obywatelom polskim Żydom tylko 20 proc. wartości skonfiskowanego przez rząd Rzeszy majątku. Tu leży największa trudność w rokowaniach, rząd bowiem polski takiego stanowiska nie może akceptować.

Gwałt wychodzi na złe gwałcicielowi

Prof. dr Mieczysław Michałowicz udzielił wywiadu „Naszemu Przeglądowi" w sprawie żydowskiej. Profesor stwierdza, że społeczeństwo polskie nie przeżyło w toku swej historii ani wojen religijnych ani prześladowań inowierców:

Źródło brutalnych i sadystycznych wystąpień leży poza Polską. Polska jest na swych niektórych, chwała Bogu, nielicznych terenach tylko słabym odbiciem tego, co się dzieje za jej zachodnią granicą.

Częściowe powodzenie propagandy barbarzyństwa należy tłumaczyć: primo — pozostałościami wojny światowej, secundo — polityką odwracania uwagi społeczeństwa od zagadnień najważniejszych i skierowania jej na zagadnienia drugorzędne.

Wszelki gwałt wychodzi na zło przede wszystkim gwałcicielowi. Ofiara gwałtu cierpi może tylko w chwili jej poniewierania. Gwałciciel unosi ze sobą jad swego postępku może na całe swe życie...

Zburzyć w pewnej chwili podstawy etyki jest bardzo łatwo. By odbudować je, potrzeba nieraz dziesiątków i setek lat pracy. Dlatego z troską patrzę na tę, chwała Bogu, nieliczną część społeczeństwa polskiego, która zerwała z najchlubniejszymi tradycjami Polski, porzuciła etykę rycerstwa, a przyjęła najgorsze nawyczki ciurów obozowych, zapomniała o naukach swych wielkich wieszczów i o idei Syna Bożego, którego wyznawcą się mieni...

Co się zaś tyczy społeczeństwa żydowskiego, to tracąc chwilowo, zyska ono w przyszłości. Niedawno temu jeden z wybitnych członków Stronnictwa Narodowego wypowiedział się w rozmowie ze mną, że w obecnych warunkach powstanie u Żydów wiele bohaterskich i moralnie silnych jednostek. „Cierpienia rodzą charaktery, z charakterów wyrastają nieraz bohaterowie" — są to słowa owego bardzo rozumnego endeka, umiejącego patrzeć dalej niż jego partyjni współtowarzysze".

Profesor Michałowicz stwierdza, że wśród inteligencji polskiej rodzi się silny prąd protestacyjny przeciwko kampanii antysemickiej:

Godnym podkreślenia jest fakt narastania protestów wśród sfer duchownych, które rozumieją całe niebezpieczeństwo stoczenia się społeczeństwa po pochyłości. Energiczne stanowisko Głowy Kościoła Katolickiego Piusa XI ma w tej chwili kolosalne znaczenie, daleko większe niżby się to na pierwszy rzut oka mogło wydawać. Orędzie papieskie do katolików całego świata ma to samo znaczenie, co wezwanie prezydenta Stanów Zjednoczonych i mężów Anglii do świata anglikańskiego. Świat jest zagrożony w swych najgłębszych podstawach, bo podstawach moralności.

Kościół anglikański i Papiestwo

W „IKC" znajdujemy ciekawą korespondencję z Anglii o zamiarze zbliżenia Kościoła anglikańskiego do Stolicy Apostolskiej:

Mało komu wiadomo, że wśród kleru angielskiego istnieje bardzo silny ruch, który nawołuje do podporządkowania Kościoła angielskiego, najwyższemu Dostojnikowi Kościoła Katolickiego i wyrównania tym samym błędu, stworzonego przed pięciu niemal wiekami.

Ruch ten nie wytworzył się dzisiaj. — Promotorem jego był stary lord Austen Halifax, ojciec obecnego ministra spraw zagranicznych W. Brytanii i niedawnego gościa papieża Piusa XI.

Lord Austen, wielki bibliofil i filozof, zaprzyjaźnił się przed pięćdziesięciu laty z młodym księdzem francuskim, tak jak on bibliofilem i filozofem — późniejszym arcybiskupem Paryża, kardynałem Verdier i pod wpływem tej przyjaźni począł gorliwie studiować prawdy wiary katolickiej.

Pod wpływem tych studiów arystokrata angielski doszedł do przekonania jak wielkim nieszczęściem dla ludzkości był spór Henryka angielskiego z papiestwem i za cel swego życia postawił sobie prace na polu ponownego zbratania dwóch Kościołów.

Zbyt długo byłoby tłumaczyć żmudne zasady rekoncyliacji, które zostały przedłożone i zyskały aprobatę Watykanu, więc poprzestaniemy jedynie na stwierdzeniu, że duchowieństwo anglikańskie miałoby poddać się autorytetowi i władzy Papieża, z zachowaniem pewnych odrębności filozoficzno - religijnych.

Bojowość armii niemieckiej

Tenże „Kurier Warszawski" donosi, że w prasie włoskiej rozpoczęła się kampania propagandowa, podnosząca pod niebiosa wartość armii niemieckiej:

Niemcy, które po Wersalu mogły posiadać tylko 100.000 wojska, kończą już dziś zaległości w przeszkoleniu 18-tu roczników rekrutów, którzy w wojsku nie służyli. Również pod względem technicznym armia niemiecka jest świetnie wyekwipowana, a lotnictwo obok włoskiego jest najlepsze i najliczniejsze w Europie.

Kładzie nacisk na donioslość strategiczną rozbudowanej sieci autostrad, które „pozwalają Niemcom w razie potrzeby przerzucać w ciągu godzin bardzo znaczne liczby wojsk ze wschodu na zachód.

Goering w Warszawie

„Polonia" katowicka dowiaduje się,

że w tym tygodniu marszałek Goering przyjedzie do Warszawy, gdzie przeprowadzi dwudniowe rozmowy polityczne. W trzecim dniu swego pobytu w Polsce Goering uda się na polowanie do Białowieży.

Moralność społeczeństwa

Tygodnik „Zespół", stojący blisko min. Poniatowskiego, zastanawia się nad tym, że gotowość obronną państwa stanowi nietylko przemysł wojenny, ale również i moralność społeczeństwa.

Usuwanie źródeł niszczących konfliktów społecznych jest takim samym przygotowaniem do zwycięskiej wojny, jak budowa przemysłu wojennego, rozbudowa gospodarcza, tworzenie zapasów.

Kto przed wojną nie zlikwiduje przyczyn ostrych konfliktów społecznych, ten będzie miał do czynienia z tymi konfliktami w czasie ostatnich, decydujących momentów walki i w okresie pierwszych lat po wojnie, kiedy, jak ktoś mówili, utrwalą się lub traci zdobycze zwycięstwa.

Krwawe walki w Palestynie

między Arabami i wojskiem. — W pobliżu meczetu Omara wykryto skład broni i amunicji

Jerozolima, 18 stycznia.

(PAT) **W okręgu Jerozolimy przeprowadzono wczoraj ponownie rewizję we wsiach Anata i Hizma. Doszło przy tym do starcia między Arabami i wojskiem. Władze angielskie wezwały do akcji samoloty i oddziały pomocnicze. Ogólna ilość ofiar nie jest znana, wiadomo tylko, że ranny został jeden oficer angielski.**

W starej dzielnicy Jaffy znaleziono ciało zastrzelonego Araba. Również donoszą o ciężkim ranieniu arabskiego inspektora zdrowia w Haifie.

Na szosie Akko—Safed powstańcy arabscy strzelali do dwuch angielskich samochodów politycznych. Jeden z policjantów został przy tym ciężko raniony.

Jerozolima, 18 stycznia.

(PAT) **Naczelny dowódca wojsk brytyjskich w Palestynie zamienił karę śmierci, na jaką sąd wojskowy skazał 7 Arabów, na dożywotnie więzienie. Na rzecz ułaskawienia interweniowały liczne osobistości i organizacje arabskie, a m. in. wielki mufti.**

Powstańcy arabscy ostrzeliwali ub. nocy w okolicy Gazy i Ramleh budynki policyjne i obóz wojskowy.

Policja brytyjska dokonała dziś rewizji w kilkuset namiotach, rozbitych ostatnio przez beduinów w okolicy Haify.

W jednym z domów, w dzielnicy, znajdującej się w pobliżu meczetu Omara, policja podczas rewizji wykryła wielką ilość broni palnej, 9 granatów ręcznych i amunicji.

OFENSYWA W KATALONII TRWA

Ewakuacja obywateli amerykańskich z Barcelony

Salamanka, 18 stycznia.

(PAT) Komunikat kwatery głównej wojsk gen. Franco ogłoszony w nocy, podaje:

Oddziały nasze posunęły się o 10 km. w głąb kraju, zajmując szereg miejscowości w prowincji barcelońskiej. Zdobyte zostały okręgi: Aquilla, Pavia, Guardiola, Valfogona de Recoucort, Saint Antoni Oriola, Segonta, Belmont, Montello, Villamea, Vilsgraseta. Na odcinku wybrzeża zajęto Vallespinosa i Sante Creus z klasztorem tejże nazwy.

Na odcinku północnym zajęto wzgórza na północy i południu okręgu Pons, który został całkowicie opanowany. Podczas oczyszczania z nieprzyjaciela strefy nadbrzeżnej, w nasze ręce wpadł znaczny zasób materiału wojennego. Wzięto do niewoli 2000 jeńców.

Pomimo niepogody, zdołaliśmy posunąć nasze linie na odcinku Monterubio w Estramadurze. Na innych odcinkach „czerwoni" podjęli rozpaczliwe ataki przeciwko naszym pozycjom, lecz zostali odparci. Niezwykle gwałtowne ataki nieprzyjaciel podjął przeciwko szczytowi Morizo, lecz kolumny milicjantów zostały rozgromione.

Waszyngton, 18 stycznia.

(PAT) Sekretarz stanu Hull, zapytany o plan ewakuacji obywateli amerykańskich, zamieszkałych w Barcelonie, oświadczył, iż sprawą tą zajmą się władze miejscowe. W pobliżu Barcelony nie ma żadnego amerykańskiego okrętu wojennego.

Amerykańskie fabryki lotnicze

produkować będą 12 tys. snmolotów wojskowych rocznie

Nowy Jork, 18 stycznia.

(Pat) Pierwszy z dwustu samolotów bombowych, zakupionych przez rząd brytyjski, przybył dziś na lotnisko Floyd Bennet, przeleciawszy przestrzeń z Burfank (Kalifornia) do Nowego Jorku w 12 godzin.

Samolot ten jest jednopłatowcem, zaopatrzonym w 2 motory o sile 1100 koni i o zasięgu 3000 klm. Samolot zostanie zdemontowany i wysłany do Anglii w dniu 21 stycznia.

Waszyngton, 18 stycznia.

(Pat) Agencja Reutera donosi iż gen. Arnold, naczelny dowódca sił lotniczych Stanów Zjednoczonych, rzekomo oświadczył, że w ciągu trzech lat produkcja lotnicza Stanów Zjednoczonych pozwoli na budowanie 12,000 samolotów wojennych rocznie.

Oświadczenie to gen. Arnold miał złożyć na posiedzeniu komisji wojskowej izby reprezentantów. Już uprzednio gen. Arnold powiedział, że obecna produkcja roczna samolotów wojennych może wynieść 2500 aparatów, przyczym z łatwością może być podwojona, a nawet zwiększona czterokrotnie.

Sensacyjny proces o cześć cesarzowej Eugenii

Sąd paryski odrzucił żądanie w sprawie sekwestru filmu „Suez"

Paryż, 18 stycznia.

(PAT) Markiz de Casa Fuerte, cioteczny wnuk cesarzowej Eugenii i p. Paweł Lesseps, syn słynnego twórcy kanału Suezkiego, Ferdynanda Lessepsa, wystąpili przed kilku dniami do sądu francuskiego z żądaniem nałożenia sekwestru na film amerykański p. t. „Suez", zarzucając temu filmowi, iż z jednej strony przedstawiał on cesarzową Eugenię w sposób frywolny, czyniąc aluzje jakoby miała ona romans z Ferdynandem Lessepsem, z drugiej strony, ponieważ Ferdynad Lesseps przedstawiony był w sposób całkowicie sprzeczny z prawdą historyczną.

Sąd odrzucił żądania, zarówno potomka cesarzowej Eugenii, jak i syna inżyniera Lessepsa, wychodząc z założenia, że film „Suez" nie ma żadnych pretensyj literackich, jak i historycznych, i że z tego powodu błędy, czy nie prawdopodobieństwa w nim spotykane mogą budzić tylko uśmiech, a nie oburzenie, i że film nie dotyka w niczym pamięci swych zmarłych bohaterów.

Sen. Hassbach wręczył premierowi

memoriał mniejszości niemieckiej

Warszawa, 18 stycznia.

(PAT) Pan prezes rady ministrów gen. Sławoj-Składkowski przyjął w dniu dzisiejszym senatora Erwina Hasbacha, który przedłożył panu premierowi memoriał, dotyczący spraw niemieckiej narodowości w Polsce.

Wybory samorządowe

w niedzielę, dn. 22 b. m.

Warszawa, 18 stycznia.

W nadchodzącą niedziele, dnia 22 b. m. odbędą się wybory samorządowe w następujących miejscowościach: w Białej, Kętach, Oświęcimiu i Wilamowicach woj. krakowskiego, w Sanocku, Mostach Wielkich i Brzozowie woj. lwowskiego, w Czartkowie woj. tarnopolskiego, w Śremie, Kurniku, Dolsku, Pniewach, Wronkach, Żerkowie i Jarnowicach woj. poznańskiego.

Demonstracje w Syrii

Bejrut, 18 stycznia.

(Pat) Z Damaszku donosza, iż doszło tam dziś do ponownych demonstracyj uczniów i studentów, którzy przeciągali ulicami, wznosząc okrzyki „Syria dla syryjczyków".

Z dziejów Łodzi

Dnia 19 stycznia 1919 roku zjednoczona opinia polska w Łodzi wzburzona zostaje memoriałem Niemców łódzkich, podpisanym przez pastora Gerhardta, Szueldta, Fiedlera i Spickermana, a złożonym przedstawicielom rządu w Łodzi, domagającym się od władz zaprzestania usuwania śladów okupacji niemieckiej na terenie naszego miasta. W pierwszym rzędzie Niemcy protestowali przeciwko usuwaniu szyldów z napisami niemieckimi, usuwaniu urzędników Niemców z magistratu, cieszących się w swoim czasie specjalnymi względami władz okupacyjnych i tych urzędników, angażowanych przez okupantów, którzy nie mogli wykazać się znajomością języka polskiego.

KRONIKA

Styczeń **19** Czwartek

Dziś Henryka, Marty
Jutro Fabiana i Sebast.

Wschód słońca	7.34
Zachód słońca	15.58
Wschód księżyca	6.50
Zachód księżyca	15.47
Długość dnia	8.17
Przybyło dnia	0.44

Krótkie wiadomości

WZNOWIENIE RUCHU BUDOWLANEGO w Łodzi nastąpiło ze względu na znaczne podniesienie się temperatury. Inspekcja budowlana wydała zezwolenie na normalne kontynuowanie robót. W związku z tym znalazło zatrudnienie kilkuset robotników budowlanych, którzy byli już zarejestrowani do otrzymywania zasiłków.

***

STRZAŁKI KIERUNKOWE muszą być zainstalowane przy wszystkich samochodach prywatnych i zarobkowych. Zarządzenie to nie dotyczy jedynie samochodów otwartych, tak zw. torpedo. Policja będzie doraźnie karać tych, którzy nie zastosują się do zarządzenia, ponieważ utrudnia to orientację i może być przyczyną wypadków.

***

LUSTRACJA SANITARNA zakładów fryzjerskich zarządzona będzie ponownie w przyszłym tygodniu. Lustratorzy zwrócą uwagę przedewszystkim na stan sanitarny zakładów, na odpowiednie urządzenia dla sterylizacji narzędzi, na ilość bielizny do zmiany i t. d. Poza tym skontrolowany będzie stan zdrowotny pracowników.

***

12 POSIEDZEŃ odbyła rada budowlana w ostatnim kwartale ub. roku, rozpatrując podania o zezwolenie na budowę domów. W tym czasie inspekcja budowlana rozpatrzyła 6574 sprawy, które dotyczyły robót budowlanych, rozbiórki budynków, szyldów, zezwoleń na budowę, zezwoleń na ogrodzenie placów i t. d.

***

4268 OSÓB ZWIEDZIŁO w grudniu miejską bibliotekę publiczną, 1121 osób — I miejską wypożyczalnię książek dla dorosłych, 1701 osób II miejską wypożyczalnię książek dla dorosłych, i 1360 osób — III miejską wypożyczalnię książek dla dorosłych. Największą poczytnością cieszyły się działy: beletrystyka, poezje i utwory dramatyczne, przyroda i matematyka.

***

DODATKOWA KOMISJA POBOROWA dla P.K.U. Łódź-Miasto II urzędować będzie w dniu 28 b. m. w wydziale wojskowym zarządu miejskiego przy Al. Kościuszki 19. Zgłosić się winni mężczyźni rocznika 1917 i starsi, zamieszkali na terenie 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 i 14 komisariatów policji, którzy nie stawali jeszcze do poboru.

Dyżury aptek

Nocy dzisiejszej dyżurują następujące apteki: S. Kon i S-ka (Plac Kościelny 6), A. Charemza (Pomorska 12), W. Wagner i S-ka (Piotrkowska Nr. 67), J. Zajączkiewicz i S-ka (Plac Boernera), Z. Gorczycki (Przejazd 59), M. Epsztajn (Piotrkowska 225), Z. Szymański (Przędzalniana 75), E. Szlindenbuch (Srebrzyńska 68).

Pożar teatru miejskiego w Sosnowcu

Spaliły się dekoracje, kurtyna i pierwsze rzędy krzeseł. — Reżyser i aktor wyskoczyli z okien płonącego budynku

Sosnowiec, 18 stycznia.

Wczoraj około północy straż pożarna w Sosnowcu zaalarmowana została wieścią o **groźnym pożarze, jaki wybuchł w teatru miejskiego w Sosnowcu.**

Gdy straż przybyła na miejsce pożaru, **cały teatr stał już w płomieniach.** Po dwugodzinnej intensywnej akcji straż pożarna zdołała ogień zlokalizować i uratować budynek od całkowitej zagłady.

Ogień wyrządził znaczne szkody wewnątrz budynku. **Spaliła się kurtyna, dekoracje, część sufitu, pianino i inne instrumenty muzyczne. Częściowo zostały również zniszczone przez pożar pierwsze rzędy krzeseł.**

Na szczęście obeszło się bez ofiar w ludziach.

W chwili, gdy pożar wybuchł na I piętrze znajdował się w swoim pokoju reżyser Bielecki w towarzystwie aktora Krasowskiego.

Obaj wyskoczyli oknem z I piętra.

Na szczęście Bielecki odniósł tylko lekkie obrażenia nogi. Jeden z pracowników personelu teatru już spał, ale poczuwszy dym, obudził się, co uratowało go od niechybnej śmierci. Straty są bardzo znaczne.

W związku z pożarem teatr nie będzie czynny przez kilka tygodni. Zespół teatralny będzie zmuszony do stałych wyjazdów, bowiem w Sosnowcu nie ma odpowiedniej sali, nadającej się do urządzenia spektakli.

Groźny pożar w fabryce

Karola Bennicha przy ul. Łąkowej. — Straty nie zostały jeszcze ustalone

Wczoraj o godzinie 2.15 — jak już donosił „Express Wieczorny" — w murach fabryki **Sp. Akc. Karol Bennich przy ul. Łąkowej 11** wybuchł pożar w firmie **„Zakłady Przemysłowe wyrobów filcowych i wojłoków" Sp. Akc.**

Nocny dozorca fabryki **spostrzegł kłęby dymu,** dobywające się z oddziału suszarni.

Ogień groził przerzuceniem się na dalsze urządzenia. Na miejsce przybyły trzy oddziały straży, które po dwugodzinnej akcji ogień całkowicie zlikwidowały.

Jak stwierdzono, ogień **powstał wskutek nadmiernie wysokiej temperatury.** Płomieniami zajęło się drewniane oszalowanie i nagromadzone w suszarni materiały.

Część oszalowania i materiał w suszarni spłonęły. Ponadto od zalania wodą ucierpiały niektóre maszyny oraz materiały gotowe.

Straty nie zostały jeszcze oszacowane. (l)

Z życia robotniczej Łodzi

Zebranie delegatów przemysłu pończoszniczego. — Przeciw otwieraniu zakładów fryzjerskich w niedziele

Wczoraj odbyło się zebranie delegatów fabrycznych przemysłu pończoszniczego ZPZZ, na którym omawiano **sprawę nowego układu zbiorowego.** Delegaci zaakceptowali stanowisko zarządu związku, że w razie gdyby do 31 b. m. nowy układ nie był podpisany, proklamują strajk.

***

Donosiliśmy, iż cech fryzjerów podjął zabiegi u władz w sprawie uzyskania **zezwolenia na otwieranie zakładów fryzjerskich w niedziele i święta w godzinach od 8 rano do 11 przed poł.**

W związku z tym organizacje zawodowe fryzjerskie postanowiły **podjąć kontrakcję, wskazując, że odpoczynek niedzielny jest przepisany ustawą, zaś ekwiwalent za pracę niedzielną w postaci zwalniania pracowników na kilka godzin w poniedziałek nie będzie realizowany.**

WIELKIE ĆWICZENIA PRZECIWLOTNICZE

odbędą się w Łodzi w końcu stycznia lub w lutym. — Ćwiczenia trwać będą 3 dni

Jak już donosiliśmy, **próba gaszenia świateł w Łodzi,** jaka miała miejsce przed kilku dniami, była tylko wstępem **do wielkich ćwiczeń obrony przeciwlotniczej,** które odbędą się w Łodzi w najbliższym czasie. Termin tych ćwiczeń jeszcze nie jest dokładnie ustalony — możliwe, że wyznaczone będą one na koniec stycznia lub na początek lutego.

Program ćwiczeń dla Łodzi opracowuje generalny inspektor OPL — **gen. Zając w Warszawie.** Ćwiczenia te będą miały na celu **sprawdzenie przygotowania Łodzi do ataku lotniczego i to zarówno sprawdzenie pogotowia odpowiednich władz w Łodzi, jak i przygotowania ludności.** Z tych więc względów program ćwiczeń nie będzie podany do wiadomości kierownictwa OPL w Łodzi — będzie on dla nich niespodzianką. Kierownictwo łódzkie będzie musiało **zdać egzamin ze swej sprawności w czasie „nalotu samolotów nieprzyjacielskich", „bombardowania miasta za pomocą bomb gazowych lub też zapalających" i t. d.**

Gdy nadawane będą alarmy, że np. **tu a tu opadła bomba iperytowa, tu a tu wybuchł pożar od bomby zapalającej, kierownictwo obrony lotniczej miasta będzie musiało natychmiast reagować, wysyłając na „zagrożone" odcinki bądź straż pożarną, bądź też drużyny odkażające itd.**

Światło w mieście nie będzie pogaszone stale — **gasić się je będzie tylko na sygnał alarmowy.** Ćwiczenia będą przeprowadzane bądź w ciemnościach bądź też przy normalnym świetle, częściowo w dzień, a częściowo w nocy.

Ćwiczenia potrwają trzy dni, w czasie których w Łodzi bawić będzie specjalna komisja, która sprawdzać będzie wyniki ćwiczeń. Zaznaczyć należy, że ćwiczenia odbędą się nie tylko w Łodzi, ale i na terenie województwa łódzkiego — **w Łasku.**

Opinia publiczna będzie dokładnie informowana o przebiegu ćwiczeń, ponieważ na skutek zarządzenia władz przedstawiciele prasy, zaopatrzeni w specjalne opaski na ramionach i w maski gazowe, będą brali bezpośredni udział w akcji. (i)

Pełna tabela wygranych

11-go dnia ciągnienia IV-ej klasy 43 Loterii Państwowej

(TABELA NIEURZĘDOWA BEZ GWARANCJI).

PIERWSZE CIĄGNIENIE:

5,000 zł. — 100168.
50,000 zł. — 34574.
25,000 zł. — 20396, 128730.
10,000 zł. — 59856, 100204, 106160, 127279,
5,000 zł. — 6599, 9797, 68115.
2,000 zł. — 402, 646, 16203, 16650, 30211, 45620, 51945, 54396, 55090, 59237, 67962, 68481, 78352, 84167, 90963, 117139 132147, 145095, 158053, 159638.
1,000 zł.—3796, 4333, 5027, 6125, 6036 7424, 9745, 15398, 19410, 35144, 35956, 33863, 44816, 53936, 55867, 75543, 77366, 87139, 92020, 98151, 102606, 115950, 120332, 148675, 149054, 155382, 75843.

Wygrane po zł. 250.—

41 239 390 423 78 531 33 86 614 58 768 807 41 88 911 1027 69 100 533 652 64 79 956 2070 109 36 274 389 690 769 802 24 99 3098 230 318 455 501 805 40 917 4020 60 160 69 86 491 527 87 607 5105 217 437 505 608 18 850 62 6099 165 210 14 421 79 585 824 980 7073 220 71 557 726 44 55 811 8134 589 634 88 759 89 864 925 9049 268 414 15 87 684 745 66 861 71.

10023 137 255 446 75 87 96 529 696 794 841 11035 104 296 307 419 567 825 99 957 79 12137 55 278 91 319 416 26 510 627 35 704 15 38 13046 85 1125 29 268 368 441 81 539 80 663 99 859 88 913 87 14034 54 144 62 78 90 247 493 99 624 825 57 15088 273 90 369 476 577 712 76 864 939 16002 13 73 78 126 322 544 67 663 826 17006 173 77 220 328 33 499 552 67 94 704 851 919 71 75 18050 72 253 355 410 58 557 90 712 807 968 1929 73 47 614 790 802 46 90 959 80.

20153 310 505 57 70 92 618 89 804 919 59 21076 151 295 313 411 629 910 16 57 22123 33 227 58 365 403 63 99 655 729 61 63 920 23061 293 406 515 44 750 912 24005 23 390 430 42 45 529 31 53 84 621 68 25221 363 93 417 31 88 636 788 59 803 934 39 26088 172 412 594 694 807 907 12 25 27050 215 93 410 644 883 941 87 28046 75 141 220 321 412 40 68 542 82 722 35 807 41 67 75 29193 222 30 305 17 36 401 52 69 614 70 769 92 871 72.

30012 288 326 50 459 589 629 82 821 84 906 31144 231 35 553 70 77 627 748 893 975 32000 32 50 308 47 54 964 33038 60 70 125 212 27 84 654 83 823 34035 114 20 217 319 569 620 51 714 52 92 850 63 981 35176 280 86 554 83 930 36119 308 17 508 640 70 77 702 35 39 97 37013 55 63 75 137 72 87 245 91 329 641 57 856 60 67 986 38054 56 57 132 40 76 389 419 538 68 94 747 74 889 975 39023 73 135 42 230 316 413 697 976.

40136 255 60 63 313 49 534 56 636 94 725 71 897 912 41031 79 98 196 207 315 93 423 515 64 752 999 42100 92 261 425 73 868 949 60 74 42003 44 69 198 374 414 718 44 923 44332 40 731 40 84 907 45095 127 91 268 409 71 90 527 33 79 654 96 714 21 866 79 967 91 46036 107 59 336 418 538 54 73 704 52 79 90 823 79 47061 188 223 74 312 56 414 18 640 704 48092 52 113 293 486 525 621 82 727 36 849 923 52 91 49226 395 97 466 77 507 667 85 733 970.

50051 65 79 147 218 21 322 571 616 75 755 84 863 932 51003 83 124 69 314 21 500 638 39 40 87 740 86 801 64 979 52025 139 236 39 59 478 612 99 715 53083 206 349 493 779 829 89 974 85 54009 99 196 266 93 326 541 85 667 822 74 957 55017 430 572 70526 56103 285 322 34 215 51 546 57146 74 250 98 420 74 77 506 664 58021 223 342 79 412 25 539 519 28 750 918 45 59182 84 268 370 86 88 588 765 859 929.

60074 99 115 43 234 338 436 548 60 732 40 68 900 61149 266 34 451 82 535 69 610 34 76 895 960 84 62065 145 371 481 546 774 867 934 63108 332 52 65 416 518 32 634 39 70 871 959 91 64027 181 83 212 17 391 411 83 549 728 870 65058 76 263 82 308 40 400 31 54 586 613 726 829 66040 44 55 263 376 519 607 831 978 67049 390 402 78 570 725 865 70 86 962 68077 225 311 95 96 464 66 592 96 884 69090 202 22 44 46 88 527 84 601 706 28 565 84 988.

70262 444 49 512 84 915 71040 72 106 23 256 87 536 55 93 638 57 783 922 62 84 85 72305 16 27 81 407 30 59 508 58 701 884 94 955 72305 26 120 617 730 947 74055 378 422 25 41 67 504 15 38 748 807 28 73 88 936 47 75201 9 354 466 559 693 843 76107 345 62 88 484 93 500 38 48 761 931 77076 103 271 326 557 663 88 769 72 855 57 94 78015 111 458 96 594 613 23 99 860 68 89 79052 136 85 212 97 357 526 806 966.

80047 58 126 317 620 75 98 808 42 81009 133 88 340 65 422 29 68 547 48 83 96 611 784 805 48 901 35 44 82070 73 562 85 710 50 864 953 69 81 83049 102 215 407 587 751 866 84010 221 437 74 524 95 930 85036 109 31 322 506 600 92 702 13 92 906 60 86023 84 227 382 403 74 522 646 88 91 87140 235 44 567 693 968 88018 33 62 264 509 698 7628 82 918 75 89 366 408 672 86.

90115 424 33 41 57 710 828 953 91039 99 142 43 276 333 606 28 700 60 860 961 81 92004 68 233 60 377 87 729 72 812 939 92 93035 82 126 445 704 96 8889 67 84 97 94098 214 42 538 733 87 95411 589 624 38 705 891 96015 74 192 93 257 523 680 925 97094 217 66 493 607 43 56 849 912 98027 66 162 411 96 534 79 659 836 79 90 907 48 82 19081 95 226 71 406 95 619 80 894 906 157.

100039 344 49 416 22 774 79 859 101230 362 403 611 938 102003 20 273 564 810 915 75 103471 61 702 12 73 825 38 903 45 104005 20 67 180 436 58 587 738 85 888 105026 71 81 367 410 972 80 107062 324 75 76 77 468 7 310 931 108010 29 110 50 241 52 87 424 791 819 61 109008 74 304 20 34 432 611 98 721 841 53 904 24.

110000 12 73 261 514 18 674 75 912 111162 74 626 82 817 112247 446 518 657 748 828 66 94 113050 82 462 539 83 817 33 77 114270 579 843 47 55 115028 34 100 17 342 416 673 748 833 116037 6 1114 362 487 740 117383 430 649 814 66 118105 259 90 394 433 55 62 68 648 768 832 933 52 85 119095 94 245 73 362 629 717 829 917 24 33.

120006 180 482 89 91 5176 32 705 826 27 55 919 28 121088 197 423 62 689 948 77 122070 172 239 44 57 95 361 64 471 513 630 92 974 98 123139 355 98 475 743 93 124218 462 522 675 700 3 90 830 37 125152 76 216 30 54 310 571 631 750 819 45 985 126027 143 90 125 40 63 627 715 30 63 84 850 911 127068 168 727 878 87 128069 109 63 224 457 79 685 91 129057 184 212 380 599 677 945 96.

130097 116 208 47 398 508 57 96 623 131212 14 335 52545 791 132049 166 80 232 45 54 335 578 672 133013 104 20 25 51 89 206 484 695 733 55 966 134205 69 418 59 525 651 78 723 135125 283 325 2 888 501 17 604 49 95 731 848 92 932 136060 168 213 45 318 524 664 825 40 92 137125 286 88 369 89 516 41 71 642 799 138156 96 267 442 506 630 51 773 85 891 139030 388 95 577 705 28 814.

140055 57 198 205 316 416 17 61 758 1 573 601 4 60 740 70 855 141242 312 414 584 607 49 67 962 142090 154 330 527 694 733 857 921 44 47 143228 442 49 86 99 512 44 749 58 71 866 932 33 144316 557 81 815 44 998 145063 101 390 486 532 39 307 915 90 146296 321 511 38 74 607 92 706 65 96 846 147117 71 247 372 404 14 587 98 602 746 148000 6 148 394 457 738 93 869 953 149050 156 215 48 361 66 415 583 676 984.

150164 65 219 319 46 412 554 5 6621 55 715 833 95 925 29 30 51 69. 151035 104 93 249 71 94 385 546 627 99 716 805 933 152219 346 420 65 520 42 853 913 29 153145 310 42 70 420 98 671 99 785 908 48 154245 82 313 459 86 746 881 94 97 155360 734 156021 171 205 300 19 45 81 95 429 52 595 829 932 157190 244 455 554 675 882 907 158070 181 412 415 44 706 816 50 159227 587 905 55 61 80.

DRUGIE CIĄGNIENIE:

Wygrane po zł. 250.—

173 772 863 1059 482 937 2777 3275 330 95 749 4118 48 616 728 817 79 5761 6113 16 401 680 7056 67 442 68 506 740 8045 342 79 486 633 794 899 988 9059 398 556 90

10004 163 218 405 10 68 711 11328 700 12029 804 58 13270 732 14051 173 265 729 987 15011 152 90 85 328 523 973 16420 676 739 847 71 17095 545 836 40 958 18404 501 691 95 19014 23 729 63 915

20044 49 139 312 495 641 731 942 21040 47 77 607 759 848 934 22042 120 264 488 89 552 825 23290 323 24000 143 236 25007 27 142 237 88 543 48 92 620 37 991 26171 249 77 403 634 857 27074 318 483 524 606 765 28556 664 878 29125 91 418 887

30203 494 674 833 91 31207 52 751 848 57 32134 234 613 703 72 830 33181 281 364 410 90 34258 338 66 35014 206 493 697 36228 71 409 599 672 734 37276 315 401 21 87 643 53 821 64 78 38071 840 39040 44 274 548 613 14 719 40 848 79

40027 302 466 606 49 41172 340 94 468 513 874 42004 134 246 327 83 510 942 43072 208 604 94 44087 214 302 45762 46108 666 75 708 47462 97 48095 321 438 56 515 615 758 825 49370 440 765 906 83

50120 97 200 42 464 73 849 51218 59 628 860 52561 605 27 744 804 60 951 53139 70 275 97 98 500 54005 587 614 715 945 55054 74 102 52 219 599 732 68 56135 219 420 25 32 500 691 824 57012 74 434 96 759 76 67 58045 225 353 84 59055 128 524 696

60038 239 714 817 57 976 61008 102 20 222 337 583 62276 345 751 964 63217 380 601 64115 463 701 32 824 65146 250 90 303 757 842 88 985 66361 521 804 67269 711 949 68189 361 70 89 642 844 69196 253

70127 76 751 71166 372 544 874 72127 339 469 666 947 73659 76 915 74014 466 627 804 12 43 75172 503 42 720 76566 76 771 849 93 77698 704 78003 31 57 135 227 563 875 928 65 79394 740 55 856

80215 81018 228 513 20 35 683 790 842 83241 83 302 36 797 84049 376 525 615 721 819 966 85238 615 86154 390 96 576 87138 99 643 856 88911 22 89025 922 47

90243 53 357 515 645 68 980 91055 518 810 943 92114 413 535 615 93165 791 821 94073 123 73 86 474 95 950 95016 103 44 68 452 959 93 96008 139 217 26 531 720 805 97150 207 331 400 536 882 98187 215 30 43 416 46 611 58 99383 529 632

100474 611 743 101330 530 818 102027 32 464 71 756 839 103038 434 511 716 104034 419 872 105364 500 603 764 106067 138 273 413 42 636 84 703 107906 108803 109064 110 201 339 402

110242 716 82 868 111075 112217 21 92 113952 114678 115242 87 368 752 978 116705 850 117033 409 617 912 118283 339 847 119058 313 34 456 787

120035 199 661 884 121044 302 450 64 651 65 122015 531 679 877 123135 514 654 787 124045 456 765 125183 275 300 732 39 74 126065 95 220 795 127094 174 282 310 804 10 128026 48 96 119 41 76 204 556 63 740 916 52 129120 253 85 359 71 845 51

130243 404 29 723 925 131235 693 792 990 132178 85 400 77 615 734 884 133061 217 674 76 79 134123 25 395 614 135081 100 234 383 419 72 797 951 136099 190 289 608 730 137771 862 905 138162 92 600 737 60 821 976 139003 37 161 95 224 75 301 65 578 7555

140308 94 141156 252 898 142271 309 74 612 143250 485 587 725 832 144235 98 362 89 443 616 38 727 866 145315 910 146191 804 147007 459 611 148096 284 360 538 742 951 149288 848 960

150290 353 489 569 897 976. 151055 79 228 388 152127 263 319 487 153038 50 247 72 313 611 841 995 154036 224 583 797 155370 466 615 795 881 156352 682 947 157144 42 442 708 829 95 158115 222 69 393 461 69 593 159363 536 698 783

TRZECIE CIĄGNIENIE:

20,000 zł. — 30483.
10,000 zł. — 73283.
5,000 zł.—7412, 9139, 21197, 36485, 120935, 151887.
2,000 zł. — 4204, 20654, 29236, 31659 35770, 44414, 76231 81391, 91686, 92774, 95585, 97448, 130210, 135998, 138775, 149937, 150950, 139838.
1,000 zł. — 5535, 9397, 9691, 15543, 16612, 33426, 50275, 52505, 52649, 55978, 58573, 69622, 69633, 78864, 83135, 89312, 91624, 98663, 99364, 104122, 107800, 111890, 116096, 117712, 118656, 122341, 130182, 132461 138044, 142374, 142743, 149209, 151970, 153277, 153944, 154808, 155117, 158288, 159810.

Wygrane po zł. 250.—

1087 214 54 472 946 2386 531 643 939 96 3262 530 835 923 75 4272 510 622 74 5203 54 50 790 917 6027 75 678 7169 304 48 655 724 8129 321 30 410 857 9006 664.

10127 52 220 324 42 424 886 919 11134 945 12081 187299 301 46 447 99 671 78 882 913 13230 88 425 80 760 94 14480 897 15571 754 855 16325 803 61 950 85 17108 223 370 84 87 18239 48 301 92 502 51 19066 150 261 86 487 537 825 974.

20161 92 447 765 71 21021 149 377 592 616 783 22315 17 97 64 23294 348 450 642 926 24163 426 659 989 25173 248 86 687 78 837 26833 63 27099 164 240 76 467 503 12 705 60 28197 322 84 562 69 613 798 857 90 29011 34 133 424 709 919.

30007 114 495 760 826 910 31234 365 497 674 76 856 32390 653 785 851 956 33145 370 92 508 729 34224 321 436 513 45 87 36002 575 764 868 37021 526 629 89 827 971 38245 65 74 366 527 861 39280 81641 891 921.

40135 261 83 392 892 41304 410 43 747 48 983 42155 307 45 599 43055 220 438 54 58 521 935 44079 99 396 580 648 76 762 855 45485 574 46027 157 82 407 576 785 47168 230 564 741 803 47 991 48344 873 950 49231 309 436 564 709 817.

50138 498 567 839 945 51163 270 510 75 927 52310 42 456 869 952 53023 102 218 650 728 54159 996 55052 213 468 568 902 56190 400 618 72 913 78 57424 66 528 51 743 61 898 58059 71 212 86 362 409 573 708 21 59070 196 561.

60034 444 808610 70 811 61305 63117 65 507 876 94 64402 816 65141 232 358 563 634 50 838 937 66054 459 645 738 97967019 178 260 548 691 68192 94 288 755 815 959 69579 702 877.

70161 246 51 495 546 94 729 902 71155 247 381 449 55 510 72272 83 604 73323 24 831 74397 75326 404 612 864 970 91 76132 515 88 97 77295 367 81 618 757 63 833 77 959 70 78004 257 368 97 400 745 895 79095 421 809 97 954

80065 298 354 551 81193 965 82183 495 774 863 947 67 83044 437 917 84041 309 518 735 983 85042 319 911 86052 126 302 504 54 823 87546 698 88111 240 603 89258 619

90184 249 329 573 757 66 91563 765 800 92105 16 317 418 93402 594 94405 71 736 64 985 95 95075 424 798 96437 577 755 97428 673 944 98133 369 532 745 99135 265 432 512 626 705 45 97

100373 618 101284 524 917 102264 103271 359 439 104338 782 105172 220 35 318 106018 262 462 600 20 95 982 84 107738 45 909 108158 60 590 900 109035 300 451 728 75 836

110245 728 111637 112231 394 724 938 113892 962 115087 206 14 95 659 116259 97 350 682 117078 155 237 327 721 35 688 753 916 68 118171 93 370 502 677 822 85 964 89 119277 90 429 32 541

120093 333 563 972 121068 446 533 723 86 976 122611 89 816 997 123029 41 52 559 955 124171 296 520 74 909 87 91 125332 78 537 682 771 94 126038 50 285 97 377 614 781 851 943 73 127141 481 681 861 128122 682 702 129114 17 246 462 562 675 816 970

130282 708 131009 108 9 414 656 782 132153 234 488 539 76 623 61 771 900 133197 466 693 737 825 134046 203 361 707 837 909 48 135248 376 598 725 136062 97 154 336 674 831 137055 83 138 218 82 582 645 833 138159 226 342 535 656 139019 247 86 677 703 13 917

140272 439 600 701 63 850 917 141204 32 65 564 903 8 142378 436 93 143667 992 144090 302 40 79 722 77 838 145099 433 648 882 928 146101 255 317 423 533 679 762 67 870147085 100 272 397 148139 536 616 774 149702 34 840

150520 31 648 923 151215 401 99 847 152216 401 99 847 152191 439 47 51 967 92 153301 57 421 154102 655 76 738 155218 520 156214 88 570 623 89 775 812 157239 723 820 158754 932 43 159156 467 590 881

Nauczyciel sfałszował metrykę

i by ukryć swe pochodzenie zmienił imiona rodziców

W warszawskim sądzie okręgowym toczyła się w dniu wczorajszym **sprawa na niezwykłym podłożu.**

Marcin Hilary Trześniewski, nauczyciel gimnazjalny, **absolwent trzech fakultetów i asystent Wolnej Wszechnicy Polskiej,** odpowiadał pod zarzutem **fałszerstwa swych dokumentów osobistych.**

Sfałszował owe dokumenty — i tutaj leży sedno sprawy — w tym celu, by **ukryć swe pochodzenie żydowskie, by zatrzeć, że przyjął chrzest przed rokiem zaledwie i że do tego czasu nosił imiona nie Marcin Hilary, lecz Majer Chil, syn Joska i Tauby z Zysmanów,** urodzony w Łodzi w roku 1900.

Gdy trzeba było złożyć w kuratorium szkolnym metrykę — Trześniewski zamiast swej metryki chrztu z roku 1937, z imionami rodziców — wolał dopuścić się przestępswa i **złożył metrykę przez siebie sfałszowaną, opiewającą na aryjskich rodziców.**

Oskarżony do winy się nie przyznał, bagatelizował całą sprawę, mówił, że to uczynił dla ... żartu itd. itd.

Sąd tego tłumaczenia oczywista nie uznał, lecz przeciwnie, uznając je w motywach za nieszczere, przypuszczając, że może raczej pod wpływem pewnych poglądów i prądów oskarżony pragnął zatrzeć ślady swego pochodzenia — skazał **Trześniewskiego na 3 miesiące aresztu.**

Piechota powietrzna i jej zadania

Sport spadochronowy jest bardzo popularny.—Nieprzyjacielski desant powietrzny.—Jak winna zareagować ludność.—Przerzucanie szpiegów na tyły

Dzięki dwuletniej pracy LOPP nad rozwojem sportu spadochronowego, pracy nadzwyczaj odpowiedzialnej i bądź co bądź trudnej w naszych warunkach, osiągnęliśmy już cały szereg pięknych wyników i bogatych doświadczeń.

Śmiało można stwierdzić, **że na tym polu nie tylko dogoniliśmy ale i przegoniliśmy nie jedno państwo**, a to dzięki temu, że inicjatywa LOPP rozwinięcia sportu spadochronowego natrafiła na wyśmienitą glebę, jaką jest pełna zapału, odwagi i brawury nasza młodzież. Ten pęd młodzieży polskiej do nowego i silnego sportu, który wymaga nie byle jakiego męstwa, zdolności do ryzyka obok wielkiej rozwagi i skrupulatnego wyszkolenia, ten pęd masowy, który poprostu przerasta nasze możliwości materialne, świadczy **o wysokich walorach duchowych naszej młodzieży**, o zapale do czynu, jej ideowości i uświadomieniu państwowym.

Młodzież nasza pełna entuzjazmu, odpowiednio pokierowana, potrafi pokonać wszelkie przeszkody i zdobyć się na najtrudniejsze wyczyny.

Dziś po dwuletnich wysiłkach LOPP **sport spadochronowy został tak spopularyzowany wśród szerokich warstw społeczeństwa, że już wszyscy zdają sobie sprawę z jego doniosłego znaczenia wychowawczego i znaczenia dla obrony państwa.**

Szereg masowych skoków spadochronowych z samolotów, wykonanych na obszarze całego kraju, wzbudza nie tylko zachwyt dla tych młodych śmiałków, tych skromnych bohaterów przestworzy powietrznych, lecz i **głębokie zrozumienie, że ten silny i piękny sport przyczynia się do kształtowania potężnych charakterów i woli u przyszłych obrońców Ojczyzny.** Jasne jest przecież, że ta młodzież, która obecnie w czasie pokoju potrafi, skacząc z samolotu, wystawiać na niebezpieczeństwo swe życie, to najlepszy element na wyborowego żołnierza na wojnie, to doskonała kadra naszej piechoty powietrznej.

Piechota powietrzna

ten najnowszy rodzaj broni, tworzona jest już w wielu państwach i zdaniem poważnych autorytetów wojskowych ma przed sobą wielką przyszłość. **Wyrzucana z samolotów przy pomocy spadochronów na tyłach armii nieprzyjaciela zdolna do wykonania wielu krzywdy, niszcząc linie i mosty kolejowe, sieć łączności, składy, a napadając na sztaby i transporty, potrafi zdezorganizować dowodzenie i system zaopatrywania wojska.**

Piechota powietrzna odpowiednio uzbrojona może uderzyć na wroga od tyłu i zadać mu cios w plecy.

Wreszcie grupy odpowiednio wyszkolonych skoczków spadochronowych wyrzucone na terytorium nieprzyjaciela **mogą szerzyć dywersję moralną, prace destrukcyjną wśród ludności, prowadzić wywiad, zatruwać studnie i żywność.**

Nowe niebezpieczeństwo, jakie zagraża wojsku i krajowi ze strony desantów powietrznych, jest więc groźne. Nic dziwnego, że każde państwo poszukuje środków, aby się przed desantami zabezpieczyć.

Jednak w jaki sposób?

Pora dnia i miejsce, w którym

nieprzyjaciel wyrzuci desant,

z góry nie będą znane. Nie można więc wszędzie trzymać w pogotowiu oddziałów wojskowych dla niszczenia desantów. Niewątpliwie takie oddziały w niewielkiej ilości i sile będą strzegły **magazynów, ważniejszych linii i mostów kolejowych, fabryk wojskowych** itd. Jednak desant powietrzny, zwłaszcza mniejszy, wyrzucony z samolotu pod wieczór, **może ujść uwagi oddziałów wojskowych, ukryć się w lasach, a nocą narobić dużo szkody, wykonując przeróżne zniszczenia.**

Własnym oddziałom musi więc przyjść z pomocą **ludność osiedli, która zawsze zauważy opadający na spadochronach desant.** Jakże ma się zachować ludność na wypadek desantu?

Przede wszystkim, **każdy kto zauważy desant, musi nabrać przekonania że jest to wróg, gdyż podczas wojny własne wojsko na własnym terytorium desantów wyrzucać nie będzie.**

W razie zaś zauważenia desantu spadochronowego należy czymprędzej **zawiadomić o tym najbliższy oddział wojskowy lub miejscowe władze administracyjno - policyjne, a także ludność pobliskich osiedli.**

Gdy desant jest niewielki, liczący do kilkunastu ludzi, **ludność zorganizowana musi go zniszczyć lub wziąć do niewoli.** W każdym bądź razie **nie można dopuścić, by desant wymknął się i ukrył.**

Śledzić więc go trzeba bezustannie i o każdej zmianie miejsca jego ukrycia meldować władzom.

W wypadku większego desantu, gdy walka z nim jest niemożliwa, **należy go śledzić i zawiadomić o jego zjawieniu się i ruchach najbliższe władze.**

Poza tym wysiłek ludności powinien być skierowany na **obronę ważnych objektów kolejowych, mostów, sieci łączności itp. przed zniszczeniem przez desant.**

Często nieprzyjaciel będzie wyrzucał z samolotu jednego lub kilku ludzi

dla celów szpiegowskich

i pracy destrukcyjnej wśród ludności.

Ludzi tych musi ludność wyłapać i oddać w ręce władz, śledzić ich i nie dawać im żadnego schronienia i pomocy. Każdy kręcący się w okolicy nieznany osobnik powinien wzbudzać czujność, gdyż może być szpiegiem.

Oczywiście, **że ludność cywilna oddać cenne usługi w zwalczaniu szpiegostwa i desantów powietrznych tylko w tym wypadku, gdy będzie uświadomiona, zorganizowana i kierowana.**

Przysposobienie wojskowe i szkoły muszą odegrać tu rolę pierwszorzędną, zwłaszcza gdy chodzi o uświadomienie ludności o grożącym jej niebezpieczeństwie i wskazanie sposobów jego zwalczania.

Nowak pił ciepłą krew gołębi

Zarzynał psy, zlizując ich krew z noża. — Niesamowity zbrodniarz został skazany na dożywotnie więzienie za zabójstwo Disterhefta

W dniu 15 sierpnia 1938 r. krótko po godzinie 3-ej po południu władze policyjne zostały powiadomione o morderstwie na osobie 28-letniego Hugona Disterhefta, dokonanym przy ul. Przędzalnianej 54.

W chwili, gdy na miejsce zbrodni przybyli posterunkowi — **tłum usiłował dokonać samosądu na mordercy, 30-letnim Zygmuncie Nowaku.** Gdyby nie energiczna interwencja policjantów — Nowak nie uszedłby z rąk tłumu.

Dochodzenie doprowadziło do następujących ustaleń:

Akt oskarżenia

W dniu 15 sierpnia na podwórzu domu **kilku sąsiadów grało w preferansa.** Kart pożyczył im Nowak, **który pobierał za każdą partię 10 gr a jednocześnie udzielił im miejsca na grę przed swą komórką i wysunął balię, służącą za stół.**

Sam Nowak od rana pił i był nieco podchmielony. W godzinach po południowych na posesję tegoż domu przybył Hugon Disterheft i zasiadł do gry w czwartej partii preferansa.

Disterheft siedział tyłem do otwartych drzwi komórki Nowaka. Nowak często kręcił się koło grających. W pewnej chwili **wyszedł z komórki z siekierą i zaczął lekko uderzać siekierą po głowie jednego z grających Kowalskiego, mówiąc: „Ja bym ci te kręcone włosy wyprostował".**

Któryś z obecnych oświadczył, że ta siekiera nie wystarczy na ucięcie głowy człowiekowi, lecz nadaje się tylko na zabicie psa. Była to aluzja pod adresem Nowaka, który powszechnie był uważany za... **zjadacza psów.**

Nowak oświadczył, że siekierka wystarczy nie tylko na psy ale i na tych „mocnych". Wreszcie dodał, że musi się rozprawić z mocnymi i że **rodzina Nowaków musi zasłynąć na „całe famuły"** (Domy familijne Scheiblera).

Mówiąc o „mocnych", Nowak miał na myśli **Disterhefta**, który był silnej budowy.

Po chwili Nowak wrócił z siekierką do komórki i **nagle zupełnie zadał nią Disterheftowi z tyłu cios w głowę, po którym denat padł. Leżącego rąbał w dalszym ciągu i zadał mu łącznie 10 ciosów, kładąc go trupem na miejscu.**

Na widok zbrodni zebrali się sąsiedzi i poczęli złorzeczyć, a następnie nacierać na zbrodniarza, który zamknął się w komórce oświadczając, iż, **kto podejdzie, to odrąbie mu głowę.** Kilku śmiałków przy pomocy drągów nie bacząc na pogróżki wyważyło drzwi i wyciągnęło Nowaka, oddając go w ręce policji.

Symulował obłęd

Ponury ten zbrodniarz odpowiadał wczoraj przed sądem okręgowym. Rozprawie przewodniczył sędzia Wiśniewski, oskarżał prokurator Kozłowski.

Proces już raz znalazł się na wokandzie sądu, został jednak odroczony na wniosek obrońcy, który wywodził, że **Nowak był chory na padaczkę i że na tej podstawie został zwolniony z wojska.** Obrona prosiła o załączenie do akt sprawy odnośnych dokumentów od władz wojskowych i ubezpieczalni oraz o zbadanie podsądnego przez psychiatrów.

Badania te dały wynik dla oskarżonego negatywny: **biegli uznali, iż jest on całkowicie zdrów na umyśle i za swe czyny w zupełności odpowiedzialny.**

Oskarżony w dniu wczorajszym w dalszym ciągu **symulował przed sądem obłęd.** Siedział przez cały czas z otwartymi ustami, z wzrokiem utkwionym w sufit, odwrócony tyłem do publiczności.

Na wszystkie pytania oskarżony stale i niezmiennie odpowiadał: **„Nie pamiętam".** Niejednokrotnie przewodniczący powtarza pytanie, czeka długo na odpowiedź oskarżonego, by wreszcie usłyszeć niezmienne: **„Nie pamiętam".**

Sprawa była o tyle niezwykła, że w toku przewodu sądowego nie zostały ujawnione motywy tak strasznej zbrodni. Nowak był typem krwiożerczym, z objawami wręcz krwiożerczej degeneracji.

UKRĘCAŁ GOŁĘBIOM GŁÓWKI I PIŁ KREW JESZCZE CIEPŁĄ, ZABIJAŁ PSY, ZNĘCAŁ SIĘ NAD NIMI I ZARZYNAŁ JE, PIJĄC KREW Z NOŻA.

Miał spór ze swą ofiarą o gołębie, był już skazany za kradzież, uchodził za awanturnika, podczas, gdy Disterheft był solidnym i spokojnym robotnikiem.

Obrona i wyrok

Obrońca na zakończenie jeszcze raz wnosił o **przesłanie oskarżonego na badanie psychiatryczne.**

Prócz tego przestępstwa, Nowak odpowiadał wczoraj równocześnie i za inne. I ta druga sprawa charakteryzuje tego zbrodniarza dosadnie.

Oto w dniu 26 lipca ub. roku handlarz domokrążny Tobiasz Kępiński, zam. w Łodzi przy ul. Sienkiewicza 7 **sprzedał Nowakowi materiał ubraniowy na raty.**

Tytułem zabezpieczenia płatności rat Kępiński otrzymał od Nowaka **11 weksli na sumę 135 złotych.**

5 sierpnia ub. roku Kępiński przybył do Nowaka po odbiór pierwszej raty należności. **Nowak zaczął się kłócić, iż towar jest lichy, a gdy Kępiński wydostał zobowiązanie Nowaka oraz jeszcze trzy inne, Nowak wyrwał mu je z ręki i spalił.**

Na skutek zawiadomienia policji przez Kępińskiego wytoczono Nowakowi sprawę karną.

Po zamknięciu przewodu sądowego w obu sprawach prokurator Kozłowski scharakteryzował sylwetkę Nowaka, jako krwiożerczego, mściwego i agresywnego awanturnika, który **nigdy nie zapomina wyrządzonej mu w jego pojęciu krzywdy** — Jedynie tedy można uważać za motyw zbrodni, że **Nowak pamiętał zajście sprzed 2 laty z Disterheftem.** Znalazł odpowiedni moment i zemścił się, bo jak wynika z zeznań świadków odgrażał się często.

W konkluzji swego przemówienia prokurator wnosił o **karę dożywotniego więzienia, jako dla osobnika niebezpiecznego dla otoczenia.**

Nowak skazany został wyrokiem łącznym na dożywotnie więzienie i pozbawienie praw na zawsze. (l)

Samobójstwo łodzianina w Warszawie

Warszawa, 18 stycznia

W bramie domu nr 15, przy ulicy Twardej, otruł się nieznana trucizną jakiś młody mężczyzna. Desperata przewieziono do szpitala św. Ducha, gdzie zmarł.

Dochodzenie ustaliło, że samobójca jest 23-letni Paweł Margulis, z zawodu korepetytor. Przyjechał on z Łodzi (Cegielniana 80), do stolicy w poszukiwaniu pracy. W ciągu kilku dni wyczerpał szczupły zapas pieniędzy i znalazł się w sytuacji bez wyjścia. Doprowadzony do rozpaczy, targnął się na życie.

ORGANIZACJA URLOPÓW ROBOTNICZYCH

Akcja zatacza w Łodzi coraz szersze kręgì. — Około 30 tysîęcy robotników spędzi urlop w górach, nad morzem lub na wsi

Akcja wczasów robotniczych w Łodzi, która wywołała duże zainteresowanie i jest imprezą zakrojoną na olbrzymią skalę, zatacza coraz szersze kręgi. Przygotowania do masowych wyjazdów urlopowych robotników łódzkich toczą się w szybkim tempie i wszystko rokuje, że wyniki akcji będą dodatnie i że robotnicy, po roku ciężkiej pracy, w złych warunkach materialnych i mieszkaniowych, źle odżywiani, wycieńczeni, będą mogli wykorzystać swój tydzień czy dwa tygodnie urlopu **w sposób właściwy, na wsi, nad morzem, w górach, nad jeziorami i t. d.**

Celem zapoznania opinii publicznej z całokształtem tej interesującej akcji, w biurze wczasów robotniczych w Łodzy przy ul. Głównej 5 odbyła się konferencja prasowa, na której przedstawiciele komitetu oraz biur centralnego w Warszawie i lokalnego w Łodzi **szczegółowo omówili najbardziej ciekawe fragmenty organizacji masowych urlopów robotniczych.**

Zagaił konferencję w imieniu komitetu **DYR. JAGIEŁŁO,** który podkreślił, że komitet z całą powagą zajął się tym zagadnieniem. Łódź, która ma tyle ambicji pracy i która pod wieloma już względami przodowała w Polsce, znów wysuwa się na czoło w tym wielkim społecznym zagadnieniu. W roku ubiegłym w całej Polsce zanotowano około 10.000 wczasów robotniczych, **a Łódź, która dopiero zajęła się organizacją wyjazdów, już jest przygotowana do 20—30 tysięcy. Łódź wprowadziła to zagadnienie na wielkie drogi i swym przykładem już służy innym miastom — Katowicom, Poznaniowi i t. d.**

Z kolei **DYR. SMOLEC** z centralnego biura wczasów w Warszawie omówił istotę zagadnienia. Polska jest jednym z krajów, które najdawniej, bo już w roku 1922, wprowadziły ustawę o płatnych urlopach. Pomimo szesnastu lat istnienia, ustawa ta jest dotąd bardzo mało stosunkowo wykorzystywana. Przez wykorzystanie ustawy należy bowiem rozumieć wyjazd robotników w czasie urlopu z miasta. Urlop spędzany w dusznym mieście, w ciasnym, nędznym mieszkaniu, bez oderwania się od kłopotów i trosk rodzinnych, **nie jest wypoczynkiem i nie daje sił do dalszej pracy.**

Marnowanie urlopów

Jakie były przyczyny marnowania urlopu? Przedewszystkim — **niski poziom zarobków, a co za tym idzie, niska stopa życiowa robotnika, dalej duży koszt wyjazdu na urlop, trudność wydatkowania jednorazowo większej sumy oraz duży koszt prowadzenia dwóch domów — robotnik, otrzymujący niewielkie wynagrodzenie urlopowe, mając do wyboru pomiędzy wyjazdem a pozostawieniem pieniędzy na utrzymanie rodzinie, musiał wybierać to drugie.**

Nie wszystkie przyczyny można usunąć. Dlatego też intencją organizatorów akcji wczasów było **zorganizowanie ośrodków letnich, w których koszt pobytu byłby możliwie najniższy, uzyskanie od ministerstwa komunikacji najniższych opłat za przejazd na urlop, rozłożenie opłat za wyjazd na równomierne raty na przeciąg całego roku i t. d.**

Ponieważ nie ma narazie instytucyj kredytowych, które udzielałyby pożyczek na urlop szerokim rzeszom robotniczym, jedynym więc czynnikiem organizującym ten kredyt może być pracodawca. Zrozumieli to pracodawcy łódzcy, którzy **zagwarantowali na bieżący sezon kredyt na wyjazdy urlopowe dla swych robotników.** Co najważniejsze, przemysł łódzki nie tylko pośpieszył z bezprocentowym kredytem, ale **zaofiarował również pewne sumy na cele organizacji akcji. Zaofiarowały na ten cel sumy także związki zawodowe. W ten sposób kwoty ściągane od robotników pójdą wyłącznie na koszta ich pobytu i przejazdu, bez jakichkolwiek potrąceń na cele organizacyjne.**

Wyjazdy rodzinne

Wyłoniła się też sprawa wyjazdów rodzinnych, która jest jednak narazie trudna do rozwiązania. Ze względu na duży koszt przejazdu całej rodziny ośrodki letnie mogą być wybierane tylko w pobliżu miasta. **Przeszkodą jest także fakt, że większość pracodawców kredytuje jedynie wyjazdy swych pracowników, a nie ich rodzin. Ta sprawa będzie musiała w przyszłości znaleźć właściwe rozwiązanie.**

Największą trudnością jest konieczność **wczesnego zadeklarowania swego wyjazdu.** Robotnik musi podpisać deklarację już w styczniu, lutym. Tak wcześnie robotnik jest jeszcze niezdecydowany, czy wykorzysta urlop, nie wie czy będzie pracował, czy nie zachoruje i t. d. Ale jest to konieczne, gdyż im wcześniej wie się, wielu będzie uczestników urlopów i dokąd chcą jechać — na wieś, nad morze, w góry i t. d. tym łatwiej jest zorganizować najtańsze wyjazdy. Zresztą robotnik niczym nie ryzykuje i to trzeba sobie uświadomić. **Jeśli straci pracę, jeśli zachoruje — nikt go do wyjazdu nie zmusi, otrzyma zwrot wpłaconych pieniędzy.**

Zapisy w fabrykach

Z kolei zabrał głos kierownik biura wczasów w Łodzi **dyr. Paprocki.** Podkreśla on duży udział w tej akcji **p. wojewody Józewskiego,** który przyczynił się do tego, iż organizacje przemysłowe pośpieszyły z gotowością poparcia akcji. W skład komitetu, na którego czele stanął **b. minister Jaszczołt,** weszli dyr. Jagiełło, gen. Maciszewski, prez. Godlewski, dyr. Waligórski, inspektor pracy inż. Wyrzykowski, przedstawiciele przemysłu i związków zawodowych. Życzliwy stosunek przemysłu umożliwił realizację całej akcji.

Zadaniem biura wczasów robotniczych w Łodzi jest w pierwszym rzędzie **przeprowadzenie zapisów tych, którzy zechcą korzystać z możliwości wyjazdu.** Zapisy przeprowadzane są w zakładach przemysłowych w ciągu stycznia. Dla zorientowania robotników w warunkach akcji wydano szereg komunikatów, rozkolportowanych po fabrykach. Po za tym biuro udziela ustnych i telefonicznych informacyj zainteresowanym.

— Rozpoczęcie akcji było bardzo trudne — mówi dyr. Paprocki — ze względu na wielką ilość warsztatów pracy w Łodzi. Ale mimo to, **w ciągu dwutygodniowej działalności biura, akcją objęto 1/4 część fabryk t. j. 200 zakładów, a ponieważ zaczęto od fabryk największych — objęto już 2/3 robotników t. j. 100.000.** Dotychczasowe wyniki **zapisów nie są jeszcze znane, należy jednak liczyć się z tym, że ilość zapisanych będzie znaczna.**

O ile fabryki zrzeszone interesują się żywo i popierają akcję wczasów, o tyle w drobnych, niezrzeszonych zakładach, **akcja natrafia na trudności.**

Zainteresowanie robotników wyjazdami urlopowymi jest duże. Niektórzy robotnicy dzielą się obawami, czy na **urlopach tych nie będą skrępowani, będą musieli wstawać i kłaść się na komendę, prowadzić koszarowego trybu życia i t. d.** Obawy te są płonne. Wprawdzie biuro wczasów zorganizuje w tych ośrodkach pewne rozrywki, ale od woli robotników będzie zależało, czy będą z nich korzystać. **Robotnicy będą mogli spędzać czas według swej woli i chęci.**

W marcu lub początkach kwietnia biuro wczasów robotniczych ogłosi **pełny wykaz ośrodków wypoczynkowych oraz poda dokładny koszt pobytu w poszczególnych ośrodkach.** Robotnicy będą mieli prawo wyboru poszczególnych ośrodków. Akcja nie jest obliczona na zysk. **Jeśli robotnik z ważnych powodów nie będzie mógł wyjechać, otrzyma napowrót swe pieniądze. Tylko w nieusprawiedliwionych wypadkach rezygnowania z wyłazdu, z wpłaconych przez niego sum potrącona będzie drobna 2—3 złotowa kwota, na pokrycie strat, spowodowanych wycofaniem się uczestnika i utratą zadatku, wpłaconego przez biuro wczasów.**

Komitet dołoży wszelkich starań, by rozpoczęta akcja dała najlepsze wyniki i by każdy robotnik, po pobycie w ośrodkach wczasów letnich, stał się gorącym zwolennikiem tej akcji i by w przyszłym roku objęła ona już niemal wszystkich robotników. Hasłem akcji jest: **Ani jeden robotnik w czasie urlopu w mieście. Wszyscy na wieś** — zakończył swe wyjaśnienia **dyr. Paprocki.**

Szereg wyjaśnień udzielił również **p. Walczak,** jako przedstawiciel robotników w komitecie, podkreślając, że akcja nie została narzucona z góry, lecz wynika z istotnej potrzeby. Zainteresowanie wśród robotników jest wielkie i gdy usunie się wszystkie usterki — akcja powinna spotkać się z wielkim powodzeniem.

Na zakończenie uczestnicy konferencji zadawali szereg pytań, na które udzielali wyjaśnień dyrektorzy Smolec, Paprocki oraz red. Wojtyński. —s.

Pogrzeb ś. p. płk. dr. Edwarda Wertheima

odbył się wczoraj przy udziale władz cywilnych i wojskowych z generałami Thommee, Langnerem i Dindorff-Ankowiczem na czele

Pogrzeb ś. p. płk dr Edwarda Wertheima, szefa sanitarnego OK Łódź rozpoczął się o godzinie 2-ej po południu od nabożeństwa żałobnego odprawionego przez ks. pastora Kotule. Po modłach przyjaciel zmarłego płk dypl. Ignacy Izdebski w asyście mjr Terleckiego i dr Wieliczańskiego **złożył do trumny urnę z ziemią z cmentarza na Rossie w Wilnie.**

Ulicą Żeromskiego przez Zamenhofa i Piotrkowską wyruszył następnie imponujący kondukt pogrzebowy. Na czele kroczyła orkiestra wojskowa, za nią postępowały kolejno: **kampania honorowa piechoty w rynsztunku bojowym, delegacje kół legionowych ze sztandarami, poczty sztandarowe Federacji P. Z. O. O., oddziały sanitarne wojskowe i oddziały Polskiego Czerw. Krzyża.**

W dalszym ciągu niesiono wieńce, między innymi **od Ministerstwa Spraw Wojskowych, od szefostwa sanitarnego zarządu głównego kół legionowych, gen. Zająca — prezesa koła Trzeciaków, dowódcy OK Łódź gen. Thommee, od władz cywilnych, podkomendnych i towarzyszy pracy Zmarłego.** Wieńców tych było łącznie 17.

Tuż przed karawanem niesiono **poduszkę z licznymi odznaczeniami Zmarłego.** Trzech kapłanów postępujących tuż przed karawanem wiodło Zmarłego na miejsce wiecznego spoczynku, na cmentarz wojskowy na Dołach.

Za wdową i najbliższymi członkami rodziny szli przyjaciele zmarłego, a śród nich przybyły umyślnie ze Lwowa gen. Władysław Langner, były dowódca OK Łódź z adjutantem kpt Czyhirynem. Po delegatach władz wojewódzkich w osobach dr dr Salaka, naczelnika Wrony i jego zastępcy kpt dypl. Kowalskiego — maszerowali w zwartym szyku z generałami Thommee i Dindorff Ankowiczem na czele wyżsi oficerowie garnizonu łódzkiego.

Kondukt zamykała kompania piechoty.

Nad grobem pierwszy przemawiał **pastor Kotula,** po nim żegnał zmarłego w imieniu szefa służby sanitarnej M. S. Wojskowych — **płk Kawiński,** podnosząc niezmordowaną prace Zmarłego w czasach pokoju i jego zasługi bojowe. W imieniu koła Trzeciaków złożył hołd cieniom Zmarłego **wicestarosta Giełczyński.** Ostatni przemawiał prezes koła Piątaków — **kpt dypl. Kowalski.**

Kompania sprezentowała broń, poczym, przy dźwiękach Pierwszej Brygady ciało złożone zostało do grobu.

W pogrzebie brały udział liczne tłumy mieszkańców naszego miasta. (l)

Nasz reporter zanotował:

W bramie domu przy ulicy Zachodniej 13 targnęła się na życie Mira Elenberg, zam. przy ulicy Żydowskiej 12. Desperatkę przewieziono w stanie ciężkim do szpitala w Radogoszczu. Przyczyny rozpaczliwego kroku nie ustalono.

* * *

W mieszkaniu własnym przy ulicy 11 Listopada Nr. 41 otruła się jodyną 30-letnia Ita Rodau, właścicielka magla. Desperatce przepłukano żołądek i pozostawiono w stanie osłabionym na miejscu pod opieką rodziny.

* * *

W mieszkaniu własnym przy ulicy Nowo-Zarzewskiej Nr. 7 uległ zaczadzeniu ubiegłej nocy 42-letni Moszek Adler wraz z dwojgiem dzieci — 12-letnią Marią i 6-letnią Esterą. Na ratunek wezwano lekarza pogotowia, który doprowadził do przytomności zaczadzonych. — W stanie bardzo osłabionym pozostawiono ich na miejscu.

* * *

Na ulicy Piotrkowskiej, przed domem Nr. 42 dostała się pod koła tramwaju 53-letnia Szajna Goldberg, zam. przy ul. Piotrkowskiej Nr. 40. Poszkodowana odniosła ogólne obrażenia ciała. Pogotowie udzieliło jej pierwszej pomocy.

* * *

Na ulicy Cieszyńskiej upadła na bruk uliczny 53-letnia Melania Wesołowska, zam. przy ulicy Obywatelskiej Nr. 39 tak fatalnie, iż odniosła złamanie przedramienia i rany głowy. Poszkodowanej udzielił pomocy lekarz pogotowia ratunkowego.

Życie powiatu łódzkiego

Wycinają drzewa z lasów

Ostatnio wzmogła się w powiecie łódzkim plaga kradzieży drzew z lasów państwowych. W ciągu osatnich kilku tygodni schwytano na gorącym uczynku aż 36 złodziei, którzy wycięli z lasów pod Łodzią znaczną ilość drzew dla celów sprzedaży.

Dyrekcja Lasów Państwowych wystąpiła przeciwko nim na drogę sądową, żądając odszkodowania 2-krotnie przewyższającego wartość skradzionego drzewa, a niezależnie od tego złodziei drzew pociągnięto do odpowiedzialności karno-administracyjnej. W najbliższych dniach staną oni przed referatem karnym starostwa powiatowego.

Leczył ludzi ziołami

Referat karny starostwa powiatowego skazał wczoraj 57-letniego Gustawa Oskara Radzikowskiego, rolnika, który leczył ludzi ziołami. Wymierzono mu grzywnę 200 zł. z zamianą na 2 tygodnie aresztu.

Radzikowskiemu skonfiskowano zioła, będące rzekomo skutecznym lekarstwem na uporczywe bóle żołądka, oraz niezawodnym środkiem na spadek gorączki.

Luka w spoistej rodzinie

To co wchodzi w skład armii: w powietrzu, na lądzie i morzu — stanowi jedną wielką rodzinę zbrojną. Bezsprzecznie musimy wszyscy społecznie stwierdzić, że w tej wielkiej rodzinie jest jeden Kopciuszek. Tym Kopciuszkiem wydaje nam się nasza marynarka wojenna. Aczkolwiek od dnia zaślubin Polski z morzem do dnia dzisiejszego zrobiliśmy dużo, to jednak w zespole rodzajów broni polska marynarka wojenna jest na szarym miejscu. Siły nasze na morzu muszą tak jak siły naszych sąsiadów na Bałtyku. Mimo, iż budżet polskiej marynarki wojennej zwiększa się z roku na rok, społeczeństwo polskie musi ją otoczyć większą opieką. Musimy wzmóc ofiarność na budowę ścigaczy, w których nowoczesna flota jest jak mańkut. 12 stalowych okręcików wyposażonych w torpedy, które funduje marynarce wojennej cały naród polski, wzmocni nasz prestiż w oczach sąsiadów, a cały świat przekona się, że Kopciuszek zamienił się w Królewnę mórz.

Zgon Iwana Mozżuchina

Paryż, 18 stycznia.

(PAT) W posiadłości swej w Courbevoie zmarł Iwan Mazżuchin, jeden z najwybitniejszych aktorów filmu niemego.

Mozżuchin był z zawodu adwokatem. Po rewalucji rosyjskiej zamieszkał w Paryżu, gdzie szybko zdobył sobie rozgłos jako aktor.

Osiedlenie miliona Żydów w Palestynie

planuje N. O. S. — Wizyta parlamentarzysty irlandzkiego w Stanach Zjednoczonych

Nowy Jork, 18 stycznia.

(PAT). Przybył tu poseł do parlamentu irlandzkiego Robert Briscoe, który przeprowadzić ma w porozumieniu z prezydentem Rooseveltem i amerykańskimi kołami rządowymi szeroką akcję polityczną na rzecz wielkiej emigracji Żydów ze wschodniej i środkowej Europy do Palestyny.

Poseł Briscoe wygłosił transmitowane przez wszystkie rozgłośnie amerykańskie przemówienia radiowe, w których sprecyzował cele swej podróży i dał wyraz zadowoleniu z powodu sympatii, jaką urzędowe czynniki amerykańskie okazują dla planu nowej organizacji sjonistycznej osiedlenia w Palestynie jednego miliona Żydów europejskich w przeciągu 2 lat.

**

Waszyngton, 18 stycznia.

(PAT). Prasa amerykańska poświęca dużo uwagi wizycie posła Briscoe w Stanach Zjedn. Dzienniki wyrażają zrozumienie i życzliwość dla misji politycznej, którą poseł Briscoe ma przeprowadzić i zwracają uwagę na doniosłość żydowskiego probemu emigracyjnego w szeregu państw europejskich.

Ze szczególną sympatią przyjęty został pos. Briscoe przez szerokie koła emigracji irlandzkiej w Stanach Zjednoczonych, jako aktywny bojownik o wolność Irlandii w okresie wojny światowej i najbliższy współpracownik de Valery.

Min. Csaky opuścił Berlin

Węgry w orbicie wpływów niemiecko-włoskich

Berlin, 18 stycznia.

(PAT) Minister spraw zagranicznych Węgier hr. Csaki opuścił dziś o godz. 11 min. 52 Berlin udając się w drogę powrotną do Budapesztu.

Ministra Csaki pożegnał na dworcu minister von Ribbentrop w otoczeniu wyższych urzędników ministerstwa spraw zagranicznych Rzeszy z sekretarzem stanu von Weizsaeckerem na czele. Na dworzec przybyli również ambasador włoski Attolico i ambasador Japonii Oshima.

Berlin, 18 stycznia.

(PAT) Niemieckie Biuro Informacyjne donosi, że węgierski minister spraw zagr. hr. Csaky odbył kilka dłuższych rozmów z ministrem spr. zagr. Rzeszy v. Ribbentropem.

W rozmowach tych dokonano gruntownego przeglądu problemów, dotyczących stosunków między obydwoma krajami. Rozmowy, utrzymane w przyjaznym tonie doprowadziły do stwierdzenia zgodności poglądów na zagadnienia polityki zagranicznej oraz do dalszego zacieśnienia węzłów przyjaźni, łączących oba narody. Stwierdzono również, że ścisłe współdziałanie Rzeszy Niemieckiej z Węgrami, podobnie jak ścisłe stosunki węgiersko-włoskie, stanowią najlepsze gwarancje dalszego uspokojenia Europy.

Tragedia miłosna w Warszawie

Wstrząsające samobójstwo pary narzeczonych

Warszawa, 18 stycznia.

Dziś w godzinach wieczornych przy ul. Krochmalnej 46 rozegrał się dramat miłosny, którego ofiarą padło dwoje ludzi.

23-letni Konstanty Suczyński zamierzał poślubić 27-letnią Stanisławę Pakulską. Rodzice Suczyńskiego sprzeciwili się jednak temu związkowi i zagrozili synowi, że jeśli sprzeciwi się ich woli i ożeni się z Pakulską, wydziedziczą go.

Wobec takiego stanu rzeczy po wspólnej naradzie oboje postanowili odebrać sobie życie. W tym celu wypili jedną flaszeczkę esencji octowej. Ponieważ trucizna słabo działała Suczyński wyszedł na ulicę pod pretekstem kupna jeszcze dwuch flaszeczek z esencją. Do mieszkania jednak więcej nie wrócił, natomiast wszedł na klatkę schodową 4 piętra, skąd rzucił się na bruk ponosząc śmierć na miejscu.

Pakulska, która uległa tylko lekkiemu zatruciu, dowiedziawszy się o samobójstwie narzeczonego, również udała się na 4 piętro i skoczyła na bruk. Wskutek pęknięcia podstawy czaszki nieszczęśliwa zginęła na miejscu.

Ankieta Polskiego Radia

W końcu stycznia b. r. Polskie Radio rozpoczyna nadawanie interesującego cyklu odczytów prof. Władysława Witwickiego p. t. „Przechadzki Ateńskie"! Cykl ten składać się będzie z 8 odczytów, w których prelegent omówi zagadnienia z dziedziny architektury i plastyki oraz dziejów kultury greckiej. Odczyty te będą nadawane co wtorek o godz. 22.00.

Chcąc dowiedzieć się, co słuchacze sądzą o tym cyklu odczytów, Polskie Radio prosi wszystkich, którzy będą mogli wysłuchać całego cyklu albo przynajmniej niektórych jego odczytów i którzy zechcą potem wziać udział w ankiecie na ten temat — o przysłanie pocztówki do Biura Studiów Polskiego Radia. Na pocztówce tej należy napisać: „Zgłaszam się do ankiety o „Przechadzkach Ateńskich" — i podać swoje nazwisko, zawód i adres.

O podanie zawodu Biuro Studiów prosi dlatego, że chce dobrać odpowiednio liczną grupę osób, jak najlepiej reprezentującą ogół słuchaczy — adres zaś potrzebny jest w celu przesłania wszystkim zgłaszającym sie odpowiednich kwestionariuszy i ofrankowanych kopert na odpowiedź.

Do odczytów prof. Witwickiego zostały wydane odpowiednie ilustracje w osobnej broszurce; nabycie tej broszurki nie jest jednak warunkiem koniecznym wzięcia udziału w ankiecie: przeciwnie bardzo pożądane jest, by na ankietę odpowiedziały zarówno osoby, które przy słuchaniu odczytów będą korzystać z tej broszurki, jak i osoby, które z niej korzystać nie będą.

Min. Ciano wyjechał do Jugosławii

Rzym, 18 stycznia.

(PAT) Włoski minister spraw zagranicznych hr. Ciano wyjechał o północy z Rzymu do Jugosławii, żegnany na dworcu przez przedstawicieli władz włoskich.

Tym samym pociągiem udał się z Rzymu do Belje poseł jugosłowiański w Rzymie Christicz.

Rzeki w Turyngii wylały

Kolonia, 18 stycznia.

(PAT). Wszystkie rzeki w Turyngii wylały. Rzeka Verra wylała prawie na całej swej długości zalewając drogi i częściowo przedmieście Erfuru Hildburg hausen.

Temperatura w Turyngii wynosi +15 st. Od stu lat nie notowano jeszcze w tym okresie tak wysokiej temperatury.

Nieście pomoc najbiedniejszym

Zwierzęta i ludzie

Czy owady mają swą mowę?

Nowe doświadczenia z pszczołami?

Uczeni oddawna już interesują się problemem, w jaki sposób zwierzęta porozumiewają się między sobą. Psychologia zwierzęca jednakże jest jeszcze stosunkowo młodą nauką i trudno jest udowodnić na podstawie doświadczeń, iż świat zwierzęcy istotnie porozumiewa się ze sobą za pomocą znaków lub dźwięków.

Nie ulega jednak wątpliwości, iż zwłaszcza te zwierzęta, które żyją w zorganizowanych zespołach, mają swój doskonale opracowany system porozumiewania. Czy można sobie np. wyobrazić uporządkowany ustrój państwowy, w którym poszczególni obywatele nie mają możliwości komunikowania sobie rozkazów i oznajmień? W świecie zwierzęcym zaś istnieją, jak wiadomo ustroje państwowe, które pod względem porządku i hierarchii społecznej stoją o wiele wyżej, aniżeli jakiekolwiek państwo ludzkie. Należy tu przede wszystkim wyliczyć „państwowotwórcze" owady, a więc termity, mrówki, pszczoły, osy i t. d. Najlepiej zbadane zostało dotychczas życie pszczół i szczegóły ich organizacji państwowej.

Niedawno inżynier Julien Françon opublikował nowe zupełnie obserwacje, poczynione w tej dziedzinie. Pracuje on przy pomocy bardzo prostych środków, a mianowicie szklanki i spodka. Owad, wściekły rzuca się po szklance, w której jest zamknięty, póki nie odkryje kropli płynnego cukru na spodku. Wówczas rozpoczyna ucztować na kropli i tak zajęty jest wysysaniem cukru, iż można zdjąć szklankę, zrobić na grzbiecie pszczoły kolorowy znak delikatnym pendzelkiem i przenieść spodek z owadem w oddalone miejsce.

Ledwo pszczoła nasyciła się cukrem, usiłuje powrócić do ula, by pozbyć się swego ładunku. Krąży kilka razy dokoła opuszczonego źródła pokarmu z głową stale zwróconą na kroplę cukru. Następnie, zataczając coraz większe koła, wzbija się stopniowo wyżej, poczem nagle, w prostej linii kieruje się do ula. Najwidoczniej pszczoła krąży dokoła miejsca, na którym znalazła pokarm, po to, by je sobie dokładnie zapamiętać.

Po dwunastu minutach znaczona pszczoła powraca do kropli płynnego cukru. W ciągu dwóch godzin ta sama pszczoła powracała ośm razy od ula do spodka, przebywając w ten sposób 20 km. Można zatem obliczyć, iż droga, przebyta przez pszczołę w ciągu jednego dnia roboczego, wynosi od 40 do 50 km.

Inżynierowi Françon udało się doświadczenie to uróżnorodnić i zmodyfikować: Chowa on cukier w pudełku, a pudełko pokrywa warstwą ziemi lub kamieniami albo też umieszcza pudełko u wylotu małego tunelu — pszczoła zawsze poznaje miejsce i znajduje dostęp do cukru.

Lecz nie tylko ta pszczoła wraca na wspomniane miejsce. Po pewnym czasie zjawiają się tam także i inne pszczoły. Françon udowodnił niezbicie, iż znaczona pszczoła bynajmniej nie prowadzi swych koleżanek do odkrytego przez siebie źródła pokarmu. Inne pszczoły przybywają niekiedy o kilka sekund wcześniej, aniżeli znaczona. Widocznie w jakiś sposób podała im miejsce, na którym znajduje się cukier. Françon przypuszcza, iż pszczoły zdolne są komunikować sobie różne wiadomości z niezwykłą dokładnością.

W jaki sposób to się odbywa — nauka jeszcze nie zdołała ustalić. Sposób porozumiewania się owadów może być fonetyczny, albo też odbywa się za pomocą znaków optycznych lub przez dotyk. W każdym razie znaki te są tak delikatne i nieznaczne, iż zmysły ludzkie nie są w stanie ich uchwycić. Słyszymy wprawdzie monotonne brzęczenie pszczół, lecz nie odróżniamy w nim żadnych modulacji ani zmiany rytmu: Tak samo oko ludzkie nie jest zdolne śledzić delikatnych poruszeń macek, głowy i skrzydeł owada, które może mają swoje znaczenie.

W każdym razie uczyniono kilka obserwacji, które są godne uwagi. W krajach tropikalnych zrobiono następujące doświadczenie z pewnym gatunkiem mrówek, których długość wynosi do czterech centymetrów: drażniono dozorców, stojących na straży przed mrowiskiem — wnet przybyły z pomocą inne mrówki z wnętrza. Usłyszano przy tym metaliczne dźwięki, dochodzące z mrowiska. Jest zatem możliwe, że mrówki te w razie niebezpieczeństwa wydają pewnego rodzaju okrzyk alarmowy.

Ten sam badacz opisuje, jak kiedyś w puszczy obudzony został ze snu przez ukąszenia czerwonych mrówek wędrownych. Owady te w milionowych gromadach wędrują przez lasy, niszcząc wszystko, co napotykają na swej drodze. Jeden z tubylców wziął wtedy dwa noże i zaczął uderzać ostrza o siebie w jakimś specjalnym takcie rytmicznym. Po upływie kilku minut mrówki znikły. Można to wytłomaczyć jedynie w ten sposób, iż dźwięk metaliczny imitował „okrzyk alarmowy", którym mrówki ostrzegają się wzajemnie przed grożącym niebezpieczeństwem. Możliwe jest, iż tubylcy tak dalece znają mowę owadów, iż potrafią naśladować ją i w ten sposób osiągnąć pożądany cel.

Od tych przypuszczeń do całkowitego zrozumienia mowy zwierząt prowadzi jeszcze daleka droga. Czy nauka zdoła kiedykolwiek tak dokładnie poznać mowę zwierząt, by ją zrozumieć, jest oczywiście wątpliwe.

Dr. E. J.

Kurier Handlowo-Przemysłowy

„REPUBLIKA" z dnia 19 stycznia 1939 r. | Dział gospodarczy — tel. 211-66.

Gospodarka Niemiec

Jak w cyfrach wygląda rozwój gospodarczy Niemiec? Czerpiąc dane z publikacyj Statistisches Reichsamt oraz Institut für Konjunkturforschung, należy zwrócić uwagę na następujące cyfry.

Przede wszystkim więc wartość brutto produkcji. Przy stanie z r. 1935-go, przyjętym za sto, wskaźnik w trzech latach następnych wygląda: 116, 135, 155.

Oczywista cyfry te odzwierciedlają — o czym trzeba pamiętać — nie tylko wzrost realny rozmiarów wytwórczości, ale także — częściowo — wzrost cen, który był nader pokaźny. Intensywny jest wzrost produkcji dóbr wytwórczych, o wiele intensywniejszy aniżeli dóbr spożycia. Produkcja dóbr wytwórczych jest o 40 proc. większa, aniżeli w najlepszym czasie konjunktury poprzedniej (28—29); jest ona oczywiście wielokrotnie większa, aniżeli w czasie depresji.

Korrelatem wzrostu produkcji i dóbr wytwórczych jest — co samo przez się rozumie się — wzrost inwestycyj. Jest on zwłaszcza w ostatnich latach ogromny. Wystarczy chyba przytoczyć, że w roku 38-ym inwestycje niemieckie były, okrągło licząc, o 65 procent wyższe, aniżeli w roku 37-mym i przekroczyły dziesięć miliardów marek!

Jak zwykle — musimy zwrócić uwagę na definicję pojęcia „inwestycja". Nie możemy wątpić, że potężny rozwój, odtwarzany w cytowanych przez nas cyfrach, w ogromnej części odnosi się do nakładów, które z rzeczywistymi inwestycjami, w ekonomicznym sensie, nie wiele mają wspólnego, zwłaszcza więc — z zakresu zbrojeniowego. Metoda finansowania rozmachu gospodarczego niemieckiego jest bezspornie jednym z najciekawszych problemów. Cyfry statystyczne źródeł wspomnianych dają oczywista tylko ułamkowe pojęcie o sposobie rozwiązywania problemów finansowych.

Dla zagadnienia samofinansowania się przemysłu, odgrywającego rolę dotąd pierwszorzędną, będzie chyba ciekawe przytoczyć, że zyski opadają. Procent zysków w stosunku do obrotu od roku 35-go do 38-go wyglądał tak: 3,3 proc.; 3.1 proc.; 2.8 proc.

Próba analizy tego stanu rzeczy kieruje nas przede wszystkim do kosztu robocizny (elementu o roli odwracalnej — z uwagi na pojemność konsumpcyjną rynku), odsetek płaconych za kredyt, podatków i świadczeń. Otóż cyfra robocizny, która niespornie bardzo silnie wzrosła (podwoiła się mniej więcej) od czasu depresji, wykazuje w ostatnich latach względną stabilizację przy wzrastającym stosunkowym ciężarze świadczeń socjalnych; zdaje się, że wolno przyjąć, iż koszt robocizny, relatywnie biorąc, maleje. Opada też koszt płaconych odsetek. Natomiast — odwrotnie — rośnie bardzo silnie koszt płaconych podatków (wedle instytutu badania konjunktur obecnie ciężar podatków i odsetek razem sięga 9 proc. obrotu). Spadek procentów płaconych — tanienie kredytu jest elementem, odsyłającym nas do kwestii finansowania rozmachu produkcyjnego przez państwo. Donoszono niedawno, że Schacht trzymając się resztek klasyki w anormalnym układzie warunków, podejmuje starania w kierunku konsolidacji zadłużenia państwowego z tytułu finansowania produkcji: widoczne jest jednak, że banki posiadają wielkie portfele przeróżnego typu i nazwy obligów państwowych, będące substratem kredytowym.

W miarę jak — według cyfr przytoczonych — zwężają się możliwości samofinansowania przemysłu (co łączy się ze wzrostem — jak widzieliśmy — podatków) punkt ciężkości przesuwać się będzie na kredyt państwowy. Pomijając już problem organizacyjny rozpędzonego mechanizmu gospodarstwa niemieckiego, trudności finansowe muszą również wzrastać; pamiętajmy przytym, że zarówno w sensie organizacyjnym jak i finansowym — utrudnienia w dostawie surowców działać muszą rozstrajająco. az.

Spłata długów rolniczych

papierami wartościowymi powinna spowodować znaczne ożywienie obrotów giełdowych

W numerze 3 Dziennika Ustaw R.P. z dnia 17 stycznia roku bieżącego, ukazało się **rozporządzenie ministra skarbu, wydane w porozumieniu z ministrem rolnictwa i reform rolnych w sprawie oznaczenia papierów wartościowych i ich kursów przy spłacie długów rolniczych.**

Rozporządzenie to ustala następujące papiery wartościowe, którymi mogą być spłacane długi rolnicze, przewyższające kwotę 500 złotych.

Z obligacyj pożyczek państwowych: **I seria 3 proc. państwowej renty ziemskiej, 3 proc. premiowa pożyczka inwestycyjna, 4 proc. pożyczka konsolidacyjna, 4 i pół proc. wewnętrzna państwowa z r. 1937, 5 proc. państwowa pożyczka konwersyjna z r. 1924, 5 proc. poż. konwersyjna kolejowa i 6 proc. pożyczka wewnętrzna.**

Z listów zastawnych banków państwowych: **4 i pół proc. i 5 i pół proc. listy zastawne Państwowego Banku Rolnego; 4 i pół proc, 5 i pół proc., 6 proc. listy zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego; wreszcie 4 i pół proc. listy zastawne Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie, we Lwowie, Paznańskiego Ziemstwa Kredytowego w Poznaniu, Wileńskiego Banku Ziemskiego Spółki Akcyjnej, Akcyjnego Banku Hipotecznego we Lwowie.**

Powyższe papiery przy spłacie przyjmowane są według ich wartości nominalnej.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. (ls.)

Płatność kuponów

skonwertowanej 8-procentowej pożyczki dolarowej

W uzupełnieniu podanej przez nas w dniu wczorajszym wiadomości **o konwersji 8 procentowej pożyczki dolarowej z 1925 r.** dowiadujemy się, że przy składaniu obligacyj do konwersji Bank Polski opłacać będzie **w nowo-ustalonej wysokości kupony płatne 1 lipca 1938 r. i 1 stycznia 1939 r.**; jeśli kupony płatne 1 lipca 1938 r. nie będą dołączone do obligacji, przedkładanych do konwersji, **Bank Polski wypłacać będzie posiadaczom obligacji,** tytułem dopłaty do już zrealizowanych kuponów, **różnicę pomiędzy odsetkami wypłaconymi według dawnych stawek, to znaczy w wysokości 4 i pół proc. w stosunku rocznym, i odsetkami w nowoustalonej wysokości.**

Kupony od skonwertowanych obligacyj płatne w terminach późniejszych opłacać będzie we właściwym czasie również Bank Polski i wszystkie jego oddziały. Ze względu na obowiązujące przepisy dewizowe **wszystkie kupony opłacane będą wyłącznie w walucie polskiej.**

Słabe podstawy finansowe

budownictwa mieszkaniowego w Łodzi

W dniach ostatnich został sprzedany w Łodzi jeden z największych nowowybudowanych domów, położonych w śródmieściu, a mianowicie dom Salomonowicza (róg Gdańskiej i Legionów) za kwotę 900.000 złotych.

Powyższy fakt, pozornie zupełnie normalny, w rzeczywistości jest doskonałą **ilustracją stosunków, jakie się wytworzyły na odcinku budownictwa mieszkaniowego w Łodzi.**

W ciągu ostatnich dwuch lat w Łodzi budownictwo mieszkaniowe rozwinęło się na b. szeroką skalę. Z punktu widzenia społecznego i higieny mieszkaniowej zjawisko to jest ze wszechmiar korzystne. Niemniej jednak ma ono wiele ujemnych stron gospodarczo - finansowych.

Niepodobna bowiem oderwać rozwoju budownictwa mieszkaniowego od koniunktury gospodarczej). Samymi ulgami inwestycyjnymi nie buduje się domów, a ulgi podatkowe mogą tylko ułatwić budownictwo, nie stanowią jednak podstawy finansowej tego rozwoju. Przeciętnie koszt budowy wynosi od 750 tys. zł. do 1 miliona zł., przy czym z góry ustalona kalkulacja w praktyce okazuje się niedostateczna i błędna.

Dlatego też **zdarza się często, że budowa z powodu braku funduszów pieniężnych już rozpoczęta, zostaje na dłuższy okres czasu przerwana.**

W tych warunkach rodzi się kryzys finansowy budownictwa mieszkaniowego. Właściciel rozpoczętej budowy w pewnym momencie spostrzega, że wyczerpał zarówno wszelkie własne środki finansowe na budowę jak i wszystkie możliwe kredyty, przeznaczone na ten cel.

Pozostaje wówczas właścicielowi ostatnia próba przed likwidacją budowli, a mianowicie „autofinansowanie", to jest samodzielne stwarzanie sobie funduszów. Metoda ta polega na wczesnym jeszcze odnajmowaniu niewykończonych mieszkań lokatorom i pobieraniu od tych lokatorów komornego niejednokrotnie za kilka lat z góry, — częściowo w gotówce, częściowo zaś w wekslach. W ten sposób uzyskane środki obrotowe nie są jednak do tego stopnia poważne, by potrafiły całkowicie, rozwikłać trudności finansowe. Materiał wekslowy otrzymany od lokatorów nie jest chętnie przyjmowany ani przez banki, ani też przez dyskonterów prywatnych. Również niechętnie przyjmują go różni dostawcy.

W tych warunkach właściciel niewykończonej budowli musi często rezygnować z „samofinansowania" i **ucieka się do obcego kapitalisty,** tym razem jednak już nie w celu uzyskania kredytu, ale celem zaoferowania ewentualnej spółki, względnie w ogóle sprzedania objektu.

Praktyka w Łodzi wykazała, że angażowanie się elementów gospodarczych w budownictwie mieszkaniowym, kończy się niejednokrotnie fiaskiem inicjatywy budowniczej. (h)

Nowe umowy kartelowe

zgłoszone ostatnio do rejestru. — Kartel farbiarń sekcji kadziowej

Do rejestru kartelowego Ministerstwa Przemysłu i Handlu w ostatnim czasie zostały zgłoszone następujące porozumienia kartelowe:

Umowa w sprawie zbytu, cen i warunków sprzedaży platyny, służącej do wytwarzania cienkich blach. Porozumienie zostało zawarte w dniu 7 listopada 1938 r. na czas do 31.12.1940 r. między „Wspólnotą Interesów" a Górniczo-Hutniczą Sp. Akc. w Trzyńcu. Umowa ta zawiera zobowiązania Wspólnoty Interesów, że w platynę, potrzebną do produkcji cienkiej blachy, będzie się zaopatrywała wyłącznie w Trzyńcu.

Umowa w sprawie komisowej sprzedaży węgla wywarowego, która została zawarta przez 6 firm, a mianowicie: Chełmską Rektyfikację i Fabryke Wódek Adolfa Daumana w Chełmie, Rektyfikację Lubelską Spadkobierców, J. Czarnieckiego w Lublinie, S. A. dla Przemysłu Spirytusowego i Chemicznego w Łańcucie, Braci L. i I. Dauman w Żyrardowie oraz Belgijską S. A. Boryszew w Boryszewie.

Umowa co do farbowania barwnikami trwałymi kadziowymi, która obowiązuje do końca 1939 r. z automatycznym przedłużeniem w razie jej niewypowiedzenia na rok następny. Umowę podpisały nastepujące firmy: Ernest Szmeller, Julian Lehrer, Izrael Krakowski, Farbiarnia Jedw. Pończoch Sp. z ogr. odp. wszystkie z Łodzi i L. Górski i A. Maurer z Rudy Pabianickiej.

Umowa regulująca zbyt, ceny i warunki sprzedaży odnośnie artykułów elektrotechnicznych zawarta 1 grudnia 1938 r. na nieograniczony czas. Umowę **podpisały 4 przedsiębiorstwa: Polskie Towarzystwo Elektryczne S.A. Warszawa, Polskie Zakłady Skody S.A. w Warszawie, Rohn i Zieliński S. A. i „Elektrobudowa" S. A. w Łodzi.**

Wreszcie wymienić należy **porozumienie, regulujące zbyt kwasu solnego i soli glauberskiej pomiędzy Śląskimi Kopalniami i Cynkowniami S. A. i Polskim Przemysłem Octowym w Warszawie oraz porozumienie w sprawie produkcji celulozy siarczynowej i papierniczej.**

REORGANIZACJA EKSPORTU FRANCUSKIEGO

w ramach programu gospodarczego min Reynaud

W dzienniku oficjalnym ogłoszone zostało zarządzenie rządu francuskiego, powołujące do życia 37 organizacyj eksportowych. Zarządzenie to wydane zostało w ramach programu odbudowy gospodarczej ministra Reynaud. Rozporządzenie to przewiduje, iż organizacje eksportowe korzystać będą z dalekoidących ułatwień podatkowych i ulg niezbędnych dla zwiększenia eksportu.

W związku z tym minister handlu Gentin w przemówieniu radiowym omówił cele i metody organizacji eksportu francuskiego. Tworzenie związków eksportowych ma na celu przystosowanie się wywozu francuskiego do obecnych warunków konkurencji międzynarodowej. Rząd nie dąży do paraliżowania inicjatywy indywidualnej lub nakładania przymusu na poszczególnych eksporterów. Układy handlowe i poziom cen francuskich umożliwi zwiększenie eksportu, o ile jednocześnie podjęta będzie planowa akcja propagandowa i akwizycyjna na poszczególnych rynkach. Związki eksportowe mają właśnie na celu podjęcie tych zadań i popieranie eksportu francuskiego w możliwie najszerszej formie. (pp)

Wydawnictwo „REPUBLIKA"
Sp. z ogr. odp.
Administracja w Warszawie
ul. Wierzbowa 11, tel. 310-18

Giełda pieniężna

Warszawa, 18 stycznia.

Belgia 89.60—89.82 — 89.38, Berlin 213.07— ..., Gdańsk 100.00—100.25—99.75, Holandia — 288.02 — 286.58, Kopenhaga 110.83 — ..., Londyn 24.76—24.83,—24.69, Nowy Jork — 5.28, Nowy Jork-kabel 5.29.5/8 — — 5.28.3/8, Oslo 124.45 — 124.77 — ..., Paryż 13.98 — 14.02 — 13.94, Praga — 18.05, Sztokholm 127.50—127.82—127.18, ...ych 119.55 — 119.85 — 119.25, Włochy 27.92 ...

AKCJE: Bank Polski 133.00, Bank Handlo... 59.50, Bank Zachodni 44.75, Leszczyński — ...00, Cukier 33.75—34.00, Węgiel 34.00—34.25, ...op 94.00, Ostrowiec 68.50, Starachowice ...0—50.50, Żyrardów 63.50—63.25—63.75. — ...dencja mocniejsza.

PAPIERY PROCENTOWE: Poż. wewnętrzna ..., poż. inwestycyjna I-sza em. 86.00 serie ..., poż. inwestyc. II em. 86.50 serie 92.50— ..., poż. konwersyjna 68.50 setki, dolarówka ..., poż. konsolidacyjna 66.50—66.25 ost. setki, ... pół proc. ziemskie ser. V 64.25—64.00—64.75 ... dr. 5 proc. Warszawy 1933 r. 73.00—74.25 ... dr. 5 proc. m. Łodzi 1933 r. 65.50—65.63, ...roc. Piotrkowa 1933 r. 61.75. Tendencja dla ...tyczek i listów utrzymana.

Z GIEŁDY ŁÓDZKIEJ.

Na wczorajszym zebraniu giełdowym w Ło... notowano: dolarówka 42.75—42.50, poż. in...estycyjna I-sza em. 86.25—86.00, poż. inwesty... ...na II-ga em. 86.75—86.50, poż. konsolidacyj... 66.50—66.25, poż. wewnętrzna 66.00—65.75, ...nk Polski 133.00—132.75, 5 proc. m. Łodzi ...33 r. 66.25—65.75. Tendencja cokolwiek moc...niejsza.

Z GIEŁDY ZBOŻOWEJ W ŁODZI.

Żyto I stand. 14.50—14.75, otręby pszenne ...be 11.75—12.00, rzepak ozimy 53.00—56.00, ...pak jary holenderski 48.00—51.00, koniczyna ...rwona 60.00—80.00, koniczyna biała 300 — ...0.00. Reszta bez zmiany. Tendencja spokojna. ...gólny obrót 1901 ton.

Kursy porównawcze walorów

Warszawa, 18 stycznia.

Nazwa papieru	Dziś	Wczoraj	Przed mies.	Przed rokiem
...% Inw. I. em.	86.—	86.—	84.50	83.—
4½% Wewn.	65.75	65.88	64.75	66.—
...% Konwers.	—.—	69.75	68.50	68.50
Dolarówka	42.50	42.50	42.50	42.75
4½% L. Ziem.	64.—	64.50	63.13	64.75
...% L. Warsz. 1933	73.—	73.38	72.38	70.—
...% L. Łódz. 1933	65.63	65.38	64.—	65.—
Bank Polski	133.—	133.—	136.—	120.—
Lilpop	94.—	—.—	92.25	64.—
Żyrardów	63.75	63.—	61.50	64.—

NOTOWANIA BAWEŁNY
z dnia 17-go stycznia 1939 roku.

NOWY JORK: Loco 9.01, luty 8.40, marzec ...41—42, kwiecień 8.28, maj 8.16, czerwiec 8.03, ...piec 7.90, sierpień 7.74, wrzesień 7.58, paździer...nik 7.43, listopad 7.43, grudzień 7.44.

NOWY ORLEAN: Loco 8.64, marzec 8.54, ...maj 8.29, lipiec 8.05, październik 7.55, grudzień ...58—7.60.

LIVERPOOL: Loco 5.19, styczeń 4.83, luty ...81, marzec 4.80, kwiecień 4.78, maj 4.76, czer...wiec 4.70, lipiec 4.65, sierpień 4.59, wrzesień ...53, październik 4.48, listopad 4.49, grudzień ...51, styczeń 4.52.

„Giza“: Loco 7.25, styczeń 6.85, marzec 6.70, maj 6.75.

Egipska Sakell.: Loco 7.20.

Upper: Loco 5.86, styczeń 5.71, marzec 5.77, maj 5.84, lipiec 5.88, wrzesień 5.88, październik ...85, listopad 5.80.

BREMA: Loco 9.93, marzec 9.08, maj 9.07, lipiec 9.03, październik 9.01, grudzień 9.03.

ALEKSANDRIA Sakell.: Styczeń 11.80, ma...rzec 12.30, maj 12.60.

„Giza“: Styczeń 11.90, marzec 12.18, maj 12.47, lipiec 12.55, listopad 12.53.

Ashmouni: Luty 9.93, kwiecień 10.14, czer...wiec 10.15, październik 10.04.

Państwowa Rada Turystyczna

Ministerstwo komunikacji przesłało ...związkowi izb przemysłowo-handlo...wych do zaopiniowania **projekt utwo...rzenia Państwowej Rady Turystycznej**, jako organu doradczego przy ministrze komunikacji.

Skład rady obejmowałby między in...nymi **przedstawicieli wszystkich mini...sterstw, samorządu gospodarczego i terytorialnego oraz organizacyj tury...stycznych.**

Kadencja rady trwać będzie według projektu dwa lata. (Is.)

Drugie zwycięstwo pięściarzy w Szwecji

Olbrzymi sukces propagandowy pięściarzy polskich

Sztokholm, 18 stycznia.

W środę wieczorem odbył się w Szwecji w miejscowości Borlaenge drugi mecz bokserski polskiej reprezentacji. Tym razem przeciwnikiem Polaków, którzy wystąpili pod firmą reprezentacji Warszawy, była reprezentacja Dalekarnii, wzmocniona bokserami ze Sztokholmu. Mecz pomyślany jako propagandowy pokaz boksu, wywołał duże zainteresowanie i spełnił całkowicie swą rolę. **Polacy zademonstrowali poziom boksu nieoglądanego dotychczas w tej prowincji. Wszystkie walki zostały wygrane przez naszych pięściarzy z ogromną przewagą punktów.**

Jedyną porażkę odniósł Szymura, który zresztą również miał wygraną walkę z Andersenem.

W wadze ciężkiej Piłat, który uległ dotkliwej kontuzji palca, zastąpiony został w walce z Tandbergiem przez Arne Andersona. Oczywiście wynik walki dwóch Szwedów nie został wliczony do ogólnej punktacji tak, że wynik ogólny brzmiał 12:2 na korzyść Polaków.

W wadze muszej Rotholc znokautował w drugiej rundzie Szweda Staffansona. Polak miał ogromną przewagę, a na początku drugiej rundy Szwed, który się znalazł do 9-ciu na deskach, został poddany przez sędziego.

W wadze koguciej Kozicłek pokonał Andersona. Polak miał przez wszystkie 3 rundy bezapelacyjną przewagę, pokazując piękną technikę. Szwed skończył walkę zupełnie wyczerpany.

W wadze piórkowej Czortek, mimo silnego przeziębienia, stanął do walki z Bertilem Andersonem, wygrywając zdecydowanie. W trzecim starciu Szwed był bliski wyliczenia.

W wadze lekkiej Woźniakiewicz wygrał przez k. o. w drugiej rundzie z Blixtem. Szwed początkowo trzymał się dobrze, ale w połowie drugiej rundy załamał sie zupełnie.

Najlepszy z Polaków Kolczyński zwyciężył na punkty Hammara. W ostatnim starciu Szwed był zamroczony i ledwie trzymał się na nogach. Kolczyński był gorąco oklaskiwany przez publiczność.

W wadze średniej Pisarski pokonał Eklunda. Szwed był bardzo silny i wytrzymały, Polak jednak walczył bezbłędnie, zapewniając sobie zwycięstwo.

W wadze półciężkiej jedyną porażkę z Polaków poniósł Szymura, przegrywając do Per Andersona, którego pokonał w Sztokholmie. Szymura miał nieznaczną przewagę we wszystkich 3-ch rundach, sędziowie jednak ogłosili zwycięstwo Szweda.

W wadze ciężkiej odbyła się jedynie pokazowa walka między dwoma Szwedami: Tandbergiem i czwartym z kolei Andersonem Aarne. Zwyciężył Tandberg na punkty, nie wysilając się zbytnio.

Po meczu publiczność owacyjnie oklaskiwała polskich pięściarzy.

W czwartek rano polscy bokserzy udają się do Sztokholmu, skąd wyjeżdżają do Polski. Powrót do kraju nastąpi w sobotę rano.

Raid do Monte Carlo rozpoczęty

Automobiliści będą dziś w Warszawie

Ryga, 18 stycznia.

W środę przez Rygę przejechało 17 samochodów biorących udział w raidzie do Monte Carlo i startujących z Tallina. Pierwszy przybył zwycięzca raidu z roku ub. Holender Backer. Cztery polskie maszyny pierwszy etap odbyły normalnie i wystartowały do Kowna. Spośród uczestników nie groźny wypadek na trasie Tallin—Ryga miała księżniczka Bourbon, której maszyna zarzuciła na śliskiej drodze i zsunęła, księżniczka jednak o własnych siłach wydobyła się z tej sytuacji.

Kowno, 18 stycznia.

W dniu dzisiejszym przez Kowno przejechały samochody, biorące udział w raidzie. Z Tallina wystartowały trzy załogi polskie: p. Zagórna i p. Lange na „Chevrolecie“, pp. Borowik i Wierzba na „Lancia“ i pp. Marek i Pajewski na „Opplu“, oraz jedna załoga polsko-jugosłowiańska pp. Pronaszko i Bellen na „Fordzie“. Wszystkie cztery załogi przybyły w godzinach rannych do Kowna i po kilkugodzinnym pobycie wystartowały w dalszą drogę do Królewca. Kierowcy uskarżają się na zły stan dróg z Tallina do Rygi z powodu gołoledzi. Dalsza droga do Kowna była dobra.

Królewiec, 18 stycznia.

Wszyscy uczestnicy raidu przybyli na punkt kontrolny w Królewcu w dobrej formie. Pierwsza z ekip polskich przybyła do Królewca o godz. 18.20. Była to ekipa Borowik—Wierzba. Następnie przybyła ekipa Zagórna—Lange, Pronaszko—Bellen, Marek—Pajewski. Odcinek Ryga—Kowno—Królewiec lepszy. Start do etapu Królewiec—Warszawa nastąpił między godz. 21.25 a 21.50.

Przyjazdu pierwszych wozów do Warszawy należy się spodziewać już po godz. 2 w nocy.

Z Królewca do Warszawy wystartowało 18 wozów, ponieważ jedna ekipa dołączyła się w Rydze.

Radioprogram

CZWARTEK, dnia 19-go stycznia.

5.30—5.35: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze“ 5.35—6.35: Muzyka poranna (płyty). 6.35—6.50: Gimnastyka. 6.50—7.00: Muzyka (płyty). 7.00—7.15: Dziennik poranny. 7.15—8.00: Muzyka (płyty). 8.00—8.10: Audycja dla szkół. 8.10 — 11.00: Przerwa. 11.00—11.25: „W takt muzyki“—audycja muzyczna dla szkół powszechnych w opracowaniu Henryka Ładosza i Tadeusza Meyznera. 11.25—11.57: Orkiestra Pawła Whitemana (pł.). 11.57—12.03: Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03—13.00: Audycja południowa (z Warszawy i Lwowa). 13.00—14.00: Przerwa. 14.00—14.50: Muzyka symfoniczna w wyk. Bostońskiej Orkiestry Symfonicznej pod dyr. Sergiusza Kussewickiego (płyty). 14.50—15.00: Łódzkie wiadomości giełdowe i odczytanie programu. 15.00—15.15: Wzajemna pomoc u zwierząt — pogadanka dla młodzieży — wygłosi St. Kubicki (z Poznania). 15.15—15.30: Kłopoty i rady: „Wszystko dla mojego dziecka“ — dialog w oprac. Ireny Chmieleńskiej. 15.30—16.00: Muzyka obiadowa w wykonaniu Orkiestry Rozgłośni Wileńskiej pod dyr. Władysława Szczepańskiego (z Wilna). 16.05—16.20: Wiadomości gospodarcze. 16.20—16.40: Spółdzielczość — odczyt dla liceów — wygłosi Stanisław Thugutt. 16.40—17.00: Angielskie pieśni ludowe w wykonaniu chóru męskiego „Echo“ pod dyr. Adama Harasowskiego. Słowa i układ Adama Harasowskiego (z Katowic).

17.00—17.10: Goście zimowi — pogadanka, wygłosi dr. Jan Sokołowski (z Poznania).

17.10—17.45: Najpiękniejsze kwartety klasyków wiedeńskich. Wykonawcy: Wiktor Gromadziński — obój, Augustyn Boczek — flet, Włodzimierz Pietrzycki — klarnet, Linus Geisler — waltornia, J. Witkowski—fagot.

17.45—18.00: Pogadanka sportowa.

18.00—18.10: „Co to jest Katolicki Uniwersytet Społeczny“ — pogadanka — wygłosi ks. dr. Eugeniusz Miller.

18.10—18.20: Muzyka (płyty).

18.20—18.25: O wszystkim po troszku.

18.25—18.30 Wiadomości sportowe lokalne.

18.30—19.00: Muzyka ludowa i jej wpływ na muzykę artystyczną — gawęda muzyczna w oprac. prof. Bronisława Rutkowskiego.

19.00—20.35: Koncert rozrywkowy. Wykonawcy: Orkiestra Rozgłośni Lwowskiej pod dyr. T. Seredyńskiego. Olga Łada — sopran i kwartet wokalny Eugeniusza Eugene.

20.35—21.00: Audycje informacyjne: Dziennik wieczorny (20.40). — Wiadomości meteorologiczne. — Komunikat śniegowy. — Wiadomości sportowe.—Nasz program na jutro.

21.00—21.30: „Pochodnie wieków“ — Święty Tomasz z Akwinu“ — w oprac. ks. Piotra Chojnackiego prof. U.J.P.

21.30—21.50: Pieśni w wyk. Maurycego Janowskiego, Akomp. prof. Ludwik Urstein, Bronisław Prokopowicz — harfa.

21.50—22.00: Pogadanka aktualna.

22.00—22.10: „Przemysł, który odziewa“ pogadanka — wygłosi red M. Kołtoński.

22.10—23.00: Koncert Życzeń Łódzkiej Rodziny Radiowej.

23.00—23.05: Ostatnie wiadom. dziennika wieczornego. Komunikat meteorologiczny.

AUDYCJE ZAGRANICZNE.

19.25—RYGA: Koncert symfoniczny.

20.00—SZTOKHOLM: Koncert muzyki angielskiej. Dyr. Adrian Boult.

20.10—KOLONIA: Koncert muzyki włoskiej.— Dyr. Zandonai.

20.10—KOPENHAGA: Koncert symfoniczny. Sol. France Elleguard (fort.).

20.15—RADIO ROMANIA. Koncert symfoniczny z Ateneum.

20.30—PRAGA: Symfonia IX Beethovena.

20.55—HILVERSUM II: Missa solemnis — Beethovena.

21.00—HILVERSUM I: Koncert symfoniczny. Dyr. v. Beinum. Sol. Ch. Panzera (śpiew).

21.00—MEDIOLAN: „Cyganeria“ — opera Pucciniego (tr. z La Scali).

21.00—RZYM: Koncert symfoniczny.

21.30—RADIO PARIS: Koncert symfoniczny. — Sol. Lazare Levy (fort.).

TEATR — MUZYKA — SZTUKA

TEATR MIEJSKI.
(Śródmiejska 15).

Dziś, w czwartek, z powodu generalnej próby „Kordiana“ przedstawienie zawieszone.

Jutro, w piątek, o godz. 8.30 wiecz. premiera arcydzieła Juliusza Słowackiego „Kordian“.

TEATR POLSKI.
(Cegielniana 27).

Dziś, w czwartek, o godz. 8.30 wiecz. i w piątek o godz. 8.30 wiecz. po raz ostatni „Tajemnica lekarska“.

Zapaśnicy IKP

odnoszą wysokocyfrowe zwycięstwo

We wtorek wieczorem odbył się w lokalu przy ulicy Przędzalnianej Nr. 68 mecz zapaśniczy o mistrzostwo okręgu: I.K.P. — Zjednoczone, który zakończył się wysokim zwycięstwem mistrza Łodzi w stosunku 21:1.

Wyniki walk były następujące (na pierwszym miejscu podajemy zawodników I. K. P.): w wadze koguciej: Dąbrowski pokonał w 18 m. Rajskiego; w wadze piórkowej: Pawlicki pokonał na punkty w stosunku 3:1 Ignaszewskiego; w wadze lekkiej: Kauc położył w I-ej minucie Kindlera; w wadze średniej: Tomczyk pokonał w 25 sek. Mroza; w wadze półciężkiej: Ślickowski już w 10-ej sekundzie pokonał Różańskiego i w wadze ciężkiej: Dąbrowski otrzymał punkty walkowerem, gdyż nie miał przeciwnika.

Czortek i Polus w Łodzi

Na 2-go lutego kierownictwo sekcji bokserskiej Geyera zakontraktowało na przyjazd do Łodzi warszawskie Okęcie. W Okęciu wystąpią Czortek i Polus.

Drużyna Okęcia wystąpi w Łodzi w następującym składzie: Seroczyński, Tworek, Czortek, Polus, Bąkowski, Grajner, Leoniak i Urban.

Na dobrej drodze znajdują się również pertraktacje kierownictwa sekcji bokserskiej Geyera z mistrzem Polski Wartą i Gryfem (Toruń), z którymi Geyer zamierza rozegrać mecze towarzyskie w Łodzi.

Sejmik pływaków łódzkich

Walne zebranie Łódzkiego Okręg. Związku Pływackiego odbędzie się ostatecznie w najbliższą środę, 25-go stycznia w lokalu ŁKS-u przy ulicy Pierackiego Nr. 5 o godz. 18.30. Zebranie przeprowadzi wybory nowego zarządu.

Drużyna Majchrzyckiego

walczy w Łodzi i Pabianicach

Drużyna Majchrzyckiego, poznański Sokół, przyjeżdża do Łodzi i w dniu 28 stycznia o godzinie 20-ej w sali Geyera przy ul. Piotrkowskiej 295 rozegra towarzyski mecz z drużyną Geyera.

W niedzielę, 29-go stycznia, pięściarze poznańskiego Sokoła walczyć będą w Pabianicach z Sokołem łódzkim zasilonym zawodn. pabianickiego Kruszeendera. Mecz w Pabianicach odbędzie się w sali kina „Luna“ o godz. 11.30 przed południem.

Dziś otwarcie

kursu sędziów piłkarskich

W dniu dzisiejszym, 19-go b. m., rozpoczną się wykłady na kursie dla kandydatów na sędziów piłkarskich, uruchomionym przez Wydział Spraw Sędziowskich Ł.Z.O.P.N.

Kurs potrwa około trzech tygodni. Wykłady odbywać się będą dwa razy w tygodniu we wtorki i czwartki od godz. 20-ej (w sali K.P. Zjednoczone). Wykładowcami są pp.: Rettig, Krachulec i Bira. Na kurs zgłosiło się około 40 kandydatów.

ZJAZD INSTRUKTORÓW HARCERSKICH W ŁODZI.

W dniach 21 i 22 b. m. odbędzie się w Łodzi w sali Polskiego Tow. Krajoznawczego zjazd instruktorów łódzkiej chorągwi harcerzy. W programie obrad zjazdu przewidziano między innymi referaty na temat: harcerskiej służby instruktorskiej, braterstwa harcerskiego, kształcenia zastępowych oraz spraw gospodarczych w harcerstwie. Wreszcie omówiona będzie sprawa złazu skautów chorągwi łódzkiej harcerzy, mającego odbyć się w sierpniu 1939 roku pod Wieluniem nad Wartą.

ZŁ. 50 NAGRODY! Przy nieszczęśliwym wypadku w dn. 17 b. m. wieczorem **ZAGINĘŁY** na rogu ul. Rokicińskiej i Wodnej **TECZKA SKÓRZANA Z DOWODEM** osobistym, kluczami biurowymi, wiecznym piórem i innymi zawartościami. Uczciwy znalazca zechce oddać wszystko **W KIOSKU GAZETOWYM** na tymże rogu za powyższym wynagrodzeniem, która będzie wypłacona natychmiast gotówką.

Do akt Nr. Km VII/3089/38.

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi, rew. VII-go Włodzimierz Gamburcew zamieszkały w Łodzi, przy ulicy Magistrackiej Nr. 8 na zasadzie art. 602 K.P.C. ogłasza, że w dniu 23 stycznia 1939 r. o godz. 13 w Łodzi przy ul. Brzezińskiej 9 odbędzie się publiczna licytacja ruchomości, a mianowicie: 69 koszul męskich popelinowych, 25 koszul dziennych męskich pop., 33 koszule męskie trykotinowe, 274 pary skarpetek męskich, 47 par kaloszy męskich, 336 krawatów męskics, 6 par pończoch damskich jedwab., oszacowanych na łączną sumę zł. 1719.—, które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.

Łódź, dn. 30 grudnia 1938 r.

Komornik:
(—) W. GAMBURCEW.

75 GR. LEKCJA francuskiego. Dyplomowana paryżanka udziela lekcji francuskiego. Lektura. Konwersacja. Gramatyka. Tłomaczenie. Korespondencja. Pomoc szkolna. Południowa ... m. 20 I-sza lewa of. parter.

Do akt Nr. Km 2217/38.

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi, rew. 13-go zamieszkały w Łodzi przy ul. Andrzeja Nr. 11 na zasadzie art. 602 K.P.C. ogłasza, że w dniu 26 stycznia 1939 r. o godz. 12 w Łodzi przy ul. Andrzeja Nr. 39 odbędzie się publiczna licytacja ruchomości, a mianowicie: marynarki i kamizelki, garnituru męskiego, mebli i radioodbiornika f. „Philips“, oszacowanych na łączną sumę zł. 535.—, które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.

Łódź, dn. 7 stycznia 1939 r.

Komornik:
(—) M. LIPIŃSKI.

Sprawa Szyji Stuła. p-ko Pinchosowi vel Pinkusowi Szternfeldowi.

Kupno i sprzedaż

SPRZEDAM warsztat ślusarski, Narutowicza nr. 22.

SILNIKI elektryczne 50 PS, 30 PS 3000 i 380 Volt w stanie prawie nowym, tanio sprzedam. Zapytania pod „Silniki“.

KUPIMY dużą kasę pancerną lub ogniotrwałą zaraz. Oferty w Administracji sub. „Kasa“. 21

Lokale

BIURO „POLRUCH“, Piotrkowska 89, fr. I p., tel. 141-02, poleca wszelkiego rodzaju mieszkania lokale handlowe, sklepy, domy, place wille, pokoje umeblowane i garsoniery. Załatwia się szybko i solidnie. 10

POKÓJ ładnie umeblowany, słoneczny, I piętro, wszelkie wygody, Cegielniana 55, m. 28. Oglądać od 12—5.

POSZUKUJE się niedrogiej stancji z dobrą opieką dla chłopca z I klasy gimnazjalnej. Oferty sub. „17“. 22

5-POKOJOWE frontowe pierwszorzędne mieszkanie z wszelkimi wygodami do wynajęcia, Piotrkowska Nr. 164, tel. 127-83.

DWÓCH młodych ludzi poszukuje przyzwoitego, taniego pokoju. Oferty sub. „Lina“. 19

2- i 3-POKOJOWE mieszkania wszelkimi wygodami w nowym domu od 1.II do wynajęcia. Codziennie od 12—3. Pogonowskiego 26. 22

BEZDZIETNE pracujące małżeństwo, poszukuje umeblowanego pokoju z nie krępującym wejściem, w śródmieściu. Oferty pod „P. H.“ do Republiki. 20

LOKAL handlowo-przemysłowy, przy ul. Śródmiejskiej 6, 10 okien, I piętro, winda towarowa, do wynajęcia od 1 kwietnia br. Informacje telef. 205-57 w godz. od 14—16 i od 20—22. 22

Nauka i wychowanie

JĘZYKÓW ANGIELSKIEGO, FRANCUSKIEGO — gruntownie udzielam. Gramatyka, literatura, konwersacja, handlowa korespondencja. Tel. 262-70 w godzinach 2—3.

ANGIELSKIEGO metodą szybką, łatwą i ciekawą udzieli młody i energiczny mężczyzna, reemigrant z U.S.A. Oferty pod „U.S.A.“ 19

ANGIELSKIEGO udziela rutynowany nauczyciel Zawadzka 21, m. 8a, front zastać od 4—8 po poł.

RUTYNOWANA NAUCZYCIELKA MUZYKI UDZIELA LEKCYJ GRY FORTEPIANOWEJ (moskiewskie konserwatorium) oraz francuskiego po dłuższym pobycie w Paryżu G. HURWICZ-SZTYLLEROWA Aleje 1-go Maja 9 m. 6.

Posady

POSZUKUJE pracownicy domowej z gotowaniem. Zgłaszać się między 7-8 wieczór. Piotrkowska 56, m. 26.

POTRZEBNE bluzczarki wykwalifikowane, Śródmiejska 35, II piętro. Fabryka konfekcji.

POTRZEBNI panie i panowie do łatwej pracy zarobkowej. Zgłoszenia codziennie 10—13, Aleja Kościuszki nr. 27 m. 3.

BUCHALTER - bilansista poszukuje zajęcia na godziny, zaprowadza księgi, sporządza bilanse, może mieć nadzór nad księgami w firmach. Telef. 275-06.

SAMODZIELNA korespondentka z długoletnią praktyką w językach angielskim, niemieckim i francuskim poszukuje posady w poważnym przedsiębiorstwie. Łaskawe oferty do Republiki sub. „H. R.“ 21

CHŁOPIEC na posyłki może się zgłosić. Puterman, Moniuszki 2, od 10 rano.

MŁODA, lat 17, energiczna poszukuje pracy w charakterze ekspedientki lub sklepowej. Łaskawe zgłoszenia sub. „Ekspedientka 80“ do Administracji Republiki.

AKWIZYTORA wydawniczego ... przyjmowania zamówień rat... wśród bibliotek, szkół, sfer inte... cji, zaangażuje poważna insty... Wysoka prowizja płatna natych... Możność stałego dobrego zarob... nia. Zgłoszenia z dokumentami ... Kilińskiego 55, m. 59, godzina 1...

LWOWIANIN poleca swoje usługi ... mom i osobom prywatnym w za... niu wszelkich spraw na terenie ... wa i okolicy. Dzwonić tel. 147-5...

Rozmaite

DROBNE ogłoszenia w „Repu... są najlepszym i najtańszym środ... zetknięcia zainteresowanych ... Kto chce: 1) znaleźć lokatora lub ... lokatora, 2) znaleźć mieszkanie ... pojedyńczy pokój, 3) sprzedać ... chomość lub rzecz, 4) kupić ... wiek okazyjnie, 5) dostać posadę ... wyszukać pracownika — niechaj ... da drobne ogłoszenie do „Repu...

PRZYJMUJĘ do artyst. napra... wany. Łaskawe zgłoszenia: Ko... ska, ul. Pomorska 44.

ZA INCYDENT, który miał ... między mną a kelnerami w firmie ... barin“ w dniu 17.I.39 ja tą drogą ... nerów przepraszam H. Celmajst...

NAGRODA 20 ZŁOTYCH. Zgubi... sek srebrny kaukaski zwrócić ... czarskiego 17, m. 9.

UNIEWAŻNIAM zaginiony weksel ... zł. 100.— wyst. Kazimierz Sk... Kilińskiego 136, wystaw. 28.12.38 ... tny 30.3.39, I. Adler, Napiórkow... nr. 25.

Uzdrowiska

RABKA. Pierwszorzędny pełnok... towy pensjonat Storchów („Jed... ka“) uprasza o wcześniejsze re... wanie pokoi. Infomacje, Łódź, te... 215-95, od 3—4-ej.

Redakcja i Administracja, Piotrkowska 49. — Godziny przyjęć Redakcji od godz. 17 do 19. — Telefony: Administracja: 122-14. Redakcja: Sekretarjat Redakcji 127-24. dział miejski: 133-23; dział gospodarczy: 211-66; dział sportowy: 18-444; sekretarjat nocny 136-43. Tłocznia — 180-80. Konto P. K. O. Wydawnictwo „Republika“: 68-148 i 600-6...

PRENUMERATA „REPUBLIKI“ w Łodzi zł. 4.—, za odnoszenie do domu 40 gr. miesięcznie; z przesyłką pocztową w Polsce zł. 5.—. „Republika“ i „Express“ w Łodzi z odnoszeniem do domu zł. 7.— miesięcznie. Konto rozrachunkowe Łódź I, konto Nr. 4.

OGŁOSZENIA: Powierzchnia stronicy 420 mm. X 280 mm. Stronica tekstowa dzieli się na 4 szpalty po 70 mm. Strona ogłoszeń zwykłych dzieli się na 10 szpalt po 28 mm.

CENY OGŁOSZEŃ: Zwyczajne 12 gr. za wiersz mm. W tekście — 50 gr. za wiersz mm. Na stronie I — zł. 2 za wiersz mm. Nekrologi — 40 gr. za wiersz mm. Zaręczynowe i zaślubinowe w tekście zł. 10. Adwokackie ryczałtem zł. 25.— Drobne za słowo 15 gr. najmniej zł. 1.50; poszukiwanie pracy za słowo 10 gr. najmniej zł. 1.20. Opisowe w tekście redakcyjnym zł. 2 za milimetr. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. Ogłoszenia fantazyjne i tabelaryczne 25 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada. —

Słuszne reklamacje będą uwzględniane o ile wniesione będą najpóźniej w ciągu tygodnia od ukazania się pierwszego ogłoszenia lub niezwłocznie po ukazaniu się drugiego z rzędu ogłoszenia tej samej treści co pierwsze. — Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia nie upoważniają do żądania zwrotu zapłaty lub powtórzenia ogłoszenia.

REDAKTORZY tekstu redakcyjnego: na str. 1, 2, 3, 4 i 11 — Antoni Weiss, na str. 5, 6 i 7 — Bolesław Rawicz, na str. 8 i 9 - Szymon Glück, na str. 10 — Mateusz Rosner. Redaktor Dodatku Literacko-Naukowego oraz pozostałych stron „Republiki“ — Władysław Polak. Redaktor dodatku „Panorama“ — Edmund Bartoszek. Odpowiedzialny za ogłoszenia i reklamy — Konstanty Łosiew. Wszyscy zamieszkali w Łodzi.

WYDAWCA: Wydawnictwo „Republika“ Sp. z ogr. odp. — Odbito w drukarni własnej, Łódź, ul. Piotrkowska 49.